Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 93

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 24 ԱՊՐԻԼ 1884 (Ն. Տ.) 6 ՄԱՅԻՍ

11 ՊԼՃԷՊ 1301

ՊԱՅՄԱՆՔ

Յանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ. երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել՝

«Առ խմբագրութիւն Արեւելքի օրագրի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Գալաթիա, Իպշիրլի-օղլու խան, թ. 19։ Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէին՝

درعلیه ده غلطه ده ازمیرلی اوغلی خانده ۱۹ نمره‌لی

مسعوده اداره‌سی غزته‌سی {اورولق}

40 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	Համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ.....200
»	»	Վեցամսեայ	»	» 100
»	»	Եռամսեայ	»	» 50
»	»	Ամսական	»	» 20
»	»	Հատով	»	» 1
Գաւառաց	Համար	Տարեկան	»	» 240
»	»	Վեցամսեայ	»	» 120
»	»	Եռամսեայ	»	» 60
Օտար	Երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	 56
»	»	Վեցամսեայ	»	 28

Դուրս դրկուած լրագրաց համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 24 ԱՊՐԻԼ

Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՒ ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Քանի մը շաբաթ առաջ ուշադրութիւն կը հրաւիրէինք սա իրողութեան վրայ թէ մի կողմէ ռուս կառավարութեան պաշտօնեայք և միւս կողմէ Էջմիածնի Ս. Սինոդն ու Միաբանութիւնը ճիշդ նոյն բանը չեն ըսեր մեզ։ Մինչդեռ Բեդրոպուրկէն եկած հրամանը Պալաժենիոյ տառական գործադրութիւն կը պահանջեն, և ուրիշ նկատմամբ ալ հիմովին հակառակ են Թուրքիոյ Հայոց պահանջմանց, Էջմիածնի մէջ աւելի լաւ հասկցուած լլնելէ կը թուի Թուրքիոյ Հայոց հետ իրաւախոհութեան մը դալու պէտքն, որպէս զի գժտութիւնը և մինչև իսկ հերձուած չծագին։ Այս տպաւորութեան հաստատութիւնն ընթերցողը տեսան մանաւանդ մեր երեկի և շաբաթ առաւօտեայ թերթերուն մէջ։ Մեր տասներորդ ժամուն մեզ ուղղեալ ազդարարութիւն մը թէ Կաթողիկոսական ընտրութեան պարտինք մասնակցիլ մեր կարգաց ու կանոնաց հիմովին հակառակ դրութեամբ մը՝ հաւասար էր մեզ ըսելու թէ այս անգամ մեր Կաթողիկոսին ընտրութեան մասնակցելէ ետ կենանք։ Ռուս պաշտօնատարք կրնան չմոռնալ թէ այդ հրաման Հայ ազգին մեծամասնութիւնն օրըստ սրտի մը խորտ հարկի մը կենթարկէ, բայց բարեբախտաբար կը թուի թէ առաւել արդարախոհ մտքեր կան յէջմիածին։ Եթէ Պալաժենիոյ հաստատումէն ի վեր տեղի ունեցած մէն մի Կաթողիկոսական ընտրութեան առթիւ ռուս կառավարութիւնը մէկ մէկ մասնաւոր համաձայնութիւն դայցուցած է Թուրքիոյ Հայոց հետ, ինչ արգելք կայ որ այս անգամ ևս այնպիսի իրաւախոհութիւն մը չդոյացուի, մինչև որ, յետ ընտրութեան Կաթողիկոսի, խնդիրը վերջնական եզանակաւ մը կարգադրուի։ Մեր Ազգային Ժողով այդպիսի իրաւախոհութեան մը դուռ բացաւ՝ Ս. Սինոդին մէկ արդարացի պահանջման գոհացում տալով, և Ազգ. Ժողովին հետ բոլոր Թուրքիոյ Հայք իրաւունք ունէին անկեալելու թէ նմանօրինակ զոհողութիւն մ'ալ Ռուսոյ Հայոց կողմէ պիտի լլնի, և խնդիրն այս անգամ ևս խաղաղ ելք մը պիտի ունենայ։ Արդ, թէև Բեդրոպուրկէն մնաց ամոյ մէջ Ս. Սինոդին և Կ. Պոլիս զրկուած հրահանգները Պալաժենիոյ տառական գործադրութիւն կը յանձնարարեն, բայց դարձեալ վաւերական աղբիւրէ մը լսած այն յայտարարութիւն թէ ռուս կառավարութիւնն ընդդիմութիւն չպիտի ընէ եթէ Թուրքիոյ Հայք կարենան համաձայնիլ Ռուսիոյ Հայոց հետ, և թէ արդէն ռուս կառավարութիւնն Հայոց փափաքանաց գոհացում տալու համար միայն որոշած էր Պալաժենիոյ գործադրման վրայ պնդելը այս յայտարարութիւն, կ'ըսեն, միանալով այն հաշտարար տրամադրութեանց հետ զոր Ս. Սինոդն և Միաբանութիւնը ցոյց կուտան, յոյս կը ներշնչեն մեզ թէ մայիս 7ի վերջնական ընտրութեան պահուն Թուրքիոյ Հայոց իրաւունքն անտես չպիտի առնուի։ Այս յոյսը կուտան մեզ Ս. Սինոդին և Միաբանութեան կողմէ տարւոյս սկիզբէն ի վեր Կ. Պոլիս եկած պաշտօնական և անպաշտօնական զեկուցմունք, ինչպէս նաեւ Աբբայ պաշտօնական թերթին գործածած լեզուն, որոյ մէկ նշանաւոր յօդուածն արտատպեր էինք երէկ։ Աբբայ կ'ըսէ թէ, տեսնելով որ Պալաժենիոյ ամբողջական գործադրման խնդիրը պարզուած չէ դեռ, և քանի կ'երթայ կը շփոթի, Սինոդն և Միաբանութիւնը կը յարգեն ամէն յարգելի պատճառ, և որպէս զի Ազգին մէջ ներքին գժտութիւնը չծագին, կը թողուն որ Ազգն ինչպէս կը կամի այնպէս կատարէ իւր մտոնակցութիւն, մանաւանդ դեռ կը շարունակուի՝ ըստ կ. Պոլսոյ Ազգային Ժողովոյ ընտրելոց անունները տպագրած թուղթէն թուանշանաբար ներկայացուն Ս. Էջմիածնի Հոգեւորականութեան այս փափաքն արտայայտուած էր մարտ ամսոյ մէջ, և ապրիլի սկիզբն Ազգ. Ժողովն այդ փափաքանաց գոհացում տուած լինելով, մեր այս շաբաթ առաւօտեայ թերթով մասնաւոր գոհութեամբ մը ծանուցինք թէ Ս. Սինոդն և Միաբանութիւնն Ազգ. Ժողովոյ վերջին որոշման համակերպելու կողմն են։ Ը՛նդ փափաքինք որ անակնկալ արգելքներ չծագին անոնց այս տրամադրութիւնն ի դերեւ հանող, որ ներկայ պարագայից մէջ, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ շահուց համաձայնող միակ տրամադրութիւնն է։ Եթէ ռուս կառավարութիւնն երբեք կը յարգէ Հայոց զգայումն Հայոց Եկեղեցւոյն վերաբերեալ գործոց մէջ, — և Պ. Օնուի բացորոշ յայտարարութիւնք այս յոյսը կուտան մեզ, — այժմ ամէն ժամանակէ աւելի հաւանական է թէ Ռուսիոյ և Թուրքիոյ Հայք կարենան համաձայնիլ իրենց ապագայ Կաթողիկոսին ընտրութեան եղանակին վրայ։ Ս. Սինոդին և Միաբանութեան տրամադրութիւնները տեսանք։ Դալով Ռուսիոյ Հայոց տրամադրութեանց, դիտենք թէ Տփղիսի և ուրիշ կեդրոններու պատուիրակները գոհ են Ազգ. Ժողովոյ թէ՛ վերջին որոշումէն և թէ՛ պատրաստած ընտրելիաց ցանկէն։ Տփղիսի հայ լրագրքը ալ ընդհանրապէս նոյն ոգին կ'արտայայտեն։ Պաշտօնական և անպաշտօնական անձանց կողմէ եկած հեռագրեր և նամակներ ալ շնորհաւորութիւններ և շնորհակալութիւններ եւեթի կը պարունակեն։ Այլ ևս չենք գիտեր թէ ի՞նչ կեր պով հարկ է ստուգենք և իմանանք Ռուսիոյ Հայոց կարծիքն Աբբայութիւն է միթէ որ կ'ըսեաց այս ամէն արտայայտութիւնները մի կողմ նետանք իբրեւ բնաւ նշանակութիւն չունեցող խօսքեր, և Ռուսիոյ Հայոց կարծիքը ընելով հանդերձ միայն քանի մը պաշտօնական Հայերու խօսքեր, որք տիրող կառավարութեան օրինաց ճշդիւ գործադրման վրայ պնդելէ տարբեր բան մը չէին կրնար պահանջել, առանց ի հաշիւ առնելու Ազգին արդի վիճակն, և առանց մտածելու թէ օրական ծանր հետեւանք կարող է ունենալ այս զարդացեալ ժամանակիս մէջ իսկ առանց Թուրքիոյ Հայոց մասնակցութեան Կաթողիկոսի ընտրութիւնն, որ շատ աւելի անկարգ և խառնակ ժամանակ մէջ իսկ չէ պատահած։ Ո՛չ, ռուս կառավարութեան արդարտրութիւնէն չենք ակնկալեր որ յամառի իրրև Ռուսիոյ Հայոց կարծիք մեր առջեւ դնել կարծիք մը որ՝ ներկայ պարագայից մէջ՝ ո՛չ Հայու կարծիք կրնայ լլնել, ո՛չ իսկ Ռուսիոյ Հայու, զի մեր փորձով հաստատած ենք թէ Ռուսիոյ Հայք մեզմէ պակաս չեն հասկնար Հայաստանեայց եկեղեցւոյն և Հայ Ազգին շահերը։ Միւսնոյն պատճառաւ, մեր հաստատ յուսով կ'ակնկալենք մեր Ռուսիահպակ եղբարց ողջմտութենէն և ազգասիրութենէն, մանաւանդ էջմիածնի համազգային Ընտրողական ժողովոյն անդամից անձնուիրութենէն և եկեղեցասիրութենէն, թէ իրենց աղդեցութիւնն յարմարագոյն եղանակ ի գործ պիտի դնեն՝ վերջնական ընտրութեան ձեռնարկելէ առաջ՝ համաձայնութեան մը դալու համար Թուրքիոյ Հայոց այն արդարացի պահանջմանց հետ, որք արտայայտուած են Ս. Պատրիարքէ Հօր կողմէ առ Ամենամակար Սրբազան ուղղեալ պաշտօնագրոց մէջ, զոր երէկ հրատարակեցինք։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

(Քաղուած երեկի թղթակցութենէն)

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Թագաւորական Բարկի թղթակիցը կը հեռագրէ ապրիլ 29 թուով.

«Իտալիա ընդունեց Անգլիոյ հրաւէրն առանց բացատրութիւն խնդրելու։ Ռուսիա հետեւեցաւ անոր օրինակին։ Աւստրիա և Գերմանիա սպասողական դիրքի մէջ են։ Ֆրանսա լռութիւն կը պահանջէ։ Իսկ Թուրքիա հարցուց Միւզուրուս փաշային թէ կրնա՞ր մասնակցիլ դեսպանախորհրդոյ՝ առանց Եգիպտոսի վրայ իւր գերիշխանական իրաւունքները վտանգի ենթարկելու։ Այս է իրաց կացութիւն։ Ի մի բան, Դեսպանախորհրդոյ գումարումն Անգլիայէն կախում ունի։ Դեսպանախորհուրդը պիտի գումարի եթէ Անգլիա անկեղծօրէն կը փափաքի զայն։ Իսկ հակառակ պարագային մէջ, ո՛չ։ Բայց բան մը կայ որ ստոյգ է։ Դեսպանախորհրդը չիկրնար տեղի ունենալ այն սեղմեալ Ծրագրով զոր Անգլիա կ'ուզէ ընդունել տալ։ Ո՛չ Ռուսիոյ և Իտալիոյ հաւանութիւնն, ո՛չ ալ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ վերապահութիւնը չեն նշանակեր թէ այս պետութիւնք չեն ուզեր Դեսպանախորհրդոյ մէջ եգիպտական խնդիրն յուզել իւր ամբողջութեամբ։ Պ. Ֆերրի չիկրնար իւր հաւանութիւնը տալ առանց նոր բացատրութիւններ ստանալու, և այն ստիպողականութիւն զոր Թուրքիա անցեալ հոկտեմբերի մէջ կ'ընծայեր Անգլիացւոց Եգիպտոսէն մեկնելուն, ցոյց կուտայ թէ օսմ. կառավարութիւնը տրամադիր չէ հրաւիրագրոյն մէջ նշանակեալ մասնաւոր խնդրոց քննութեամբ չատանալ։ Եթէ Անգլիա կ'ուզէ որ Դեսպանախորհուրդը դումարի, պէտք է որ կարենար զլխումներ ընէ Դեսպանախորհրդոյ յատակագիծի մասին։ Այժմ ստոյգ է թէ Ֆրանսա չուզեր՝ Եգիպտոսի վրայ հսկողութեան Ֆրանսօ-Անգլիական կրկնակ դրութեան (condominium) վերահաստատումը։ Այդ կրկնակ դրութիւն, ինչպէս կ'ըսէ Պ. Ժիւլ Ֆերրի, կը նմանի Ռօլանի մասակ ձիուն, որ ամէն լաւ յատկութիւն ունէր, բայց սա պակասութիւնն ունէր որ մեռած էր։ Եւ Ֆրանսոյ-Անգլիական կրկնակ դրութիւնն որ Ռօլանի ձիուն լաւ յատկութիւնները չունի, անոր գլխաւոր պակասութիւնն ունի, այսինքն մեռած է։ Նոյնպէս հշմարիտ է թէ Ֆրանսա չիսփոփիր առանձինն գրաւել զեգիպտոս։ Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջեւ կարծեաց ծանր տարբերութիւնք կրնան լլնել, բայց ի Ֆրանսա չկայ այնքան չարամիտ և ապիրատ նախարար մը որ զերկիրն Անգլիոյ հետ կռուի մը բռնել տայ։ Միւս կողմէ, Ֆրանսա չպիտի ընդունի Անգլիոյ առաջարկն ի մասին դեսպանախորհրդոյ գումարման, եթէ պահանջուի վաւերացնել Թէլ-էլ-Քէբիրի ճակատամարտէն ի վեր Եգիպտոսի մէջ պատահածները։ Պ. Ֆերրի պաշտօնական կը լլնի, եթէ դեսպանախորհրդոյ առաջարկն ընդունի առանց այդ առիթէն օգտուելու՝ մասամբ կամ ամբողջովին ձեռք անցունելու համար այն գիրք զոր Ֆրանսա կորցուց Բարիզի Երեւմտեան Ժողովոյն հանրածանօթ քուէովն, որ տապալեց Պ. Ֆրէսինէի նախարարութիւնը։ Բայց արդեօք Անգլիա կրնա՞յ հաւատալ և կը հաւատա՞յ թէ Եւրոպա պիտի ընդունի երմտական վիճաբանութեան մը սեղմեալ յատակագիծը։ Թերեւս մարդիկ համոզուած են թէ Անգլիա՝ Դեսպանախորհուրդ առաջարկելով այնպիսի վայրկենի մը մէջ ուր ո՛չ մէկու մտքէն կ'անցնէր, և յանկարծակիի բերելով Նոյն ինքն զՊ. Վատինկտոն, խարուսիկ յոյսեր չէր տածեր։ Գիտէր թէ Եւրոպա չպիտի հաւանէր զուտ երմտական վիճաբանութեան մը սահմանին մէջ մնալ։ Անգլիա Եգիպտոսի մէջ կը դտնուի այժմ ո՛չ թէ Եւրոպայոյ կողմէ պաշտօն մը ունենալով, այլ քանի մը պետութեանց ընդհանուր հաւանութեամբ, և ուրիշներու առաւել կամ նուազ որոշ բաղդներով։ Ուրեմն, եթէ հրաւիրէ զԵւրոպա Եգիպտական գործոց վրայ Դեսպանախորհրդոյ մը գումարման, ասով Արիսպագոս մը կը հաստատէ, որոյ իրաւասութեան կենթարկի լինիլն և։ Այս դիրքի մէջ չի կրնար սահմանաւորել այն դատաւորաց վիճաբանութիւններն, որոց առջեւ պիտի երթայ, և ի Բարիզ համոզում մը կը տիրէ թէ Ֆրանսայի կողմէ մերժողական պատասխան մը դեսպանախորհրդոյ գումարումն անհնար պիտի ընէ։

«Իրաւ է որ Գերմանիա և Աւստրիա, մանաւանդ առաջինն, սպասողական դիրքի մէջ բռնած են, և Ֆրանսայի որոշման կը սպասեն։ Բայց ապահով է թէ անգամ մը որ Դեսպանախորհուրդը գումարի, Գերմանիա պիտի թողու իւր չեզոք դիրքն, և խնդրոյն լուծումը դիւրացնելու համար բան մը չպիտի ընէ։ Արդարեւ, իրաց արդի կացութեան մէջ, Գերմանիա բան մը չիշահիր այս լուծումը պարզելով, և կամ թող տալով որ Ֆրանսա և Անգլիա իրենց հակառակութեամբ յայտնապէս չդժգոհին միմեանց հետ։ Ուրիշ պատճառ մը կայ որ կը դրդէ Ֆրանսան կանխաւ բացատրութիւններ պահանջելու։ Եթէ Անգլիա կը ջանայ երթալ իւր անտանելի կացութենէ, Ֆրանսա իրաւունք ունի կանխաւ գիտնալու թէ ինչ կը սպասուի Եւրոպայոյ միահաղոյն ջանքերէն, և թէ մասնաւորապէս ֆրանսական կառավարութիւնն ի՞նչ պիտի շահի Դեսպանախորհրդին մասնակցելով։ Անգամ մը որ Մէհմէտ Պէրպէրի և Խարդումի տիրէ, պատճառ չկայ ենթադրելու թէ իւր պաշտօնը լրացած պիտի նկատէ, և կրնանք դուշակել թէ ինչ տեսակ միաբան գործողութիւն կրնայ խընդ-

---

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ
68

ԽԱՉԱԳՈՂԻ ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Է.

ՆԱ ԻՆՉ ՉԸ ԹՈՂԵՑ

Նա նման էր մի սպանվածի, որի երեսի վրա բնաւ գոյն չէ կար։ Կենդանի մնացել էին դեռ չը մարած աչքերը միայն, այն լի կատաղութեամբ աչքերը, որոնք իրանց խռովութեան մէջ ևս գեղեցիկ էին։

Նրա խռովութիւնը շուտով անցաւ։ անցաւ, որովհետև դանդաղում էր ինձ մօտ, որովհետև տեսնում էր ինձ։ Նա սկսեց խօսել։

— Ա՛խ, սիրելիս, եթէ գիտենայիր ո՛րքան որոնել եմ քեզ... ո՛րքան մոլորեցի եկել...

Նրա ձայնը սկսվեց խեղդվել. փոքր ինչ հանգստացաւ և ապա շարունակեց.

— Անցնում էի քաղաքից քաղաք, գիւղից գիւղ, ամեն տեղ հարցնում էի քեզ... Ա՛խ, ի՞նչու մարդիկ այսքան վատացել են... ամեն տեղ հալածում էին ինձ... ամեն տեղ հեռացնում էին ինձ... չէին թողնում, որ բնակարանների մէջ մտնեմ... ասում էին՝ դա ցնորված աղջիկ է...

— Ապա ո՞րտեղ էիր անցկացնում դու։

— Փողոցների վրա, բաց երկնքի տակ... և աւելի հանգիստ էի, երբ գտնվում էի անապատում, կամ թաւզբնվում էի անտառների ծառերի մէջ... Այնտեղ լաւ էր, այնտեղ մարդիկ չը կային...

— Ապա ի՞նչով էիր կերակրվում դու։

— Շատ անգամ օրերով քաղցած էի մնում... շատ անգամ ուտում էի դաշտային բանջարներ կամ կերակրվում էի վայրենի պտուղներով... Երբեմն գտնվում էին բարի մարդիկ, որոնք ինձ հաց էին տալիս։

Եւ այդ բոլորը ո՞ւմ համար, ի՞նչի համար, — մի դատապարտեալ աքսորականի համար, որ պիտի մաշվեր, պիտի ոչնչանար հանքերում...

Բայց ինձ աւելի զարմացնում էր այն, թէ ինչպէս թոյլ տուին «խեղճագար աղջկան» մնալ բանտ, որի մէջ ես ամենաւելի խեղճագարութեան նշան չէի նկատում, միայն վերին աստիճանի անձնազոհութիւնը և թշուառութեան սաստիկ կատաղութիւնը նրան բախտաւոր մահկանացուների աչքում խեղճագար էին ներկայացնում։

Նա պատմեց, թէ այն օրից, որ եկել էր այդ քաղաքը և տեղեկացել էր, որ ես այն բանտումն եմ դտնվում, — բանտի շրջակայքից չէր հեռանում. գիշերները անց էր կացնում նրա պատերի մօտ, իսկ ցերեկով կանգնում էր փողոցների վրա, աղաչում էր, պաղատում էր անցորդներին, պատմում էր նրանց իմ անմեղութիւնը, խնդրում էր, որ օգնեն ինձ։ Նա դեռ այնքան միամիտ էր, որ կարծում էր, թէ ամեն մարդ իրաւունք ունէր ինձ դատաւոր լինելու։ Իսկ այն առաւօտ, երբ բանտը մտնում էր մի երիտասարդ ակնոցաւոր պարոն, նա վազեց, մօտեցաւ, և գրկելով նրա ոտները, խնդրեց, որ իրան էլ թոյլ տան բանտը մտնելու և իր «սիրելին» տեսնելու։ Ակնոցաւոր պարոնը դթացաւ նրա վրա, խոստացաւ, որ իսկոյն հրաման կառնէ բանտապահից։ Նա կատարեց իր խոստմունքը, քանի րոպէից յետոյ նրան ներս թողեցին։

Որքան միսիթարական լինէր իմ դժբախտութեան տխուր ժամերում տեսնել իմ մօտ Նէնէին, որքան սիրարժան լինէր նրա ծայրայեղ անձնազոհութիւնը, այսու ամենայնիւ, ես մտածում էի. «միթէ ես արժե՞մ դրան... ի՞նչով է մեղաւոր այդ անմեղ աղջիկս, որ տանջվում է մի չարագործի համար... ի՞նչու ես ձգեցի նրա սրտում այն սրբազան կսկիծը, որ այնքան բոցավառվեցաւ, որ այնքան բորբոքվեցաւ, մինչև խելքից հանեց նրան... ի՞նչու ես խլեցի նրա հանգստութիւնը... Այդ բնութեան աղտ որդին, որի ցեղին վիճակված է կեանքի անհոգ և աւելի ուրախ բաժինը, գուցէ աւելի բախտաւոր կը լինէր, եթէ չը հանդիպէր ինձ... ինչո՞ւ ես թշուառացրի նրան... Աւելի լաւ չէ՞ր լինի, որ հէնց այն օրը, երբ ես նրա կեանքը ազատեցի եղեռնագործի ձեռքից, բաց թողնէի նրան։ Նա կը գնար, աշխարհը լայն ու արձակ է գնչուհւոյ համար, — կը գնար և իր համար նոր բախտ կը որոներ»..

Արդէն ուշ էր... այդ բոլորը պէտք էր անցած համարել... ես միայն հարցրի.

— Ի՞նչու եկար դու, ի՞նչու չը մնացիր հօրս մօտ. նա բարի մարդ էր, կը պահէր, կը պահպանէր քեզ։

Դժբախտները ամեն մի դժբախտութեան դէպքերում այն քաղաքավարական ձեւերը չը գիտեն, որ պահպանում են բախտաւորները միայն։ Նէնէն բոլորովին պարզ կերպով պատասխանեց.

— Հայրդ մեռաւ, նա մեռաւ հէնց այն օրը, երբ խմցաւ, որ դու կալանաւորված ես։

Այդ բօթը սարսափելի ներգործութիւն ունեցաւ իմ վրա։ Նա մեռաւ իմ պատճառով, մոլորեալ որդու պատճառով, ես նրա մահուանը պարտական էի...

Նէնէն չը նկատեց իմ խռովութիւնը, շարունակեց պատմել։

— Այն առաւօտ, երբ դու հեռացար խրճիթից և խոստացար, թէ երեկոյեան կը վերադառնաս, մենք անհամբեր սպասում էինք քեզ։ Արեւը մտաւ, օրը մթնեց, բայց դու չը վերադարձար։ Ամբողջ գիշերը չը քնեցինք, հէնց նստած սպասում էինք քեզ։ Հայրդ մեր բոլորից աւելի անհանգիստ էր։ Միւս առաւօտը մինչև ճաշ դարձեալ սպասում էինք քեզ։ Ցեղոյ հայրդ ինձ իր հետ առնելով. գնացինք այն «աւազակների» բնակարանի մօտ, տեսանք՝ նրանց տակը այրված էր, ոչ ոք չը կար այնտեղ։ Երբ յետ դարձանք, անտառում պատահեց մեզ մի խոզապան։ նա պատմեց, թէ ինչ էր պատահել։ Երբ հայրդ լսեց նրա պատմութիւնը, իսկոյն թուլացաւ և ցած ընկաւ։ Ես և խոզապանը հազիւ կարողացանք նրան ուշի բերել և հասցրինք մինչև խրճիթը։ Նոյն դիշերը նա սաստիկ ջերմի մէջ էր. առաւօտեան նրա մարմինը դառնք բոլորովին սառած։ Ես և պառաւը թաղեցինք նրա մարմինը խրճիթից ոչ այնքան հեռու մի ծառի տակ։ Ցիշո՞ւմ ես այն եղեւինը, որ դու մինչև նրա մօտ թոյլ էիր տուել ինձ հեռանալ խրճիթից։

— Ցիշում եմ... պատասխանեցի ես բոլորովին մեքենաբար։

— Այնուհետեւ ես վճռեցի գալ քո ետեւից և որոնել քեզ։ Ես հիմա ամեն տեղ կը դնամ. ես հիմա էլ չեմ վախենում։ Պառաւը ինձ չէր ուզում թողնել, ասում էր՝ մնա ինձ մօտ, աչքիս լոյսի նման կը պահեմ քեզ։ Նա ինձ շատ էր սիրում. նա քեզ էլ շատ էր սիրում, այնքան լաց եղաւ որ...

— Ի՞նչու չը մնացիր նրա մօտ։

— Քեզ ի՞նչպէս թողնէի...

— Ես մի օր կը վերադառնայի, քեզ դարձեալ կը դտնէի... մենք դարձեալ միասին կը լինէինք...

— Չէ, ես գիտեմ, ես բոլորը գիտեմ... այնտեղից, ուր քեզ պիտի ուղարկեն, մարդիկ էլ չեն վերադառնում...

— Այդ դու որտեղից գիտես։

— Ես երէկ դատարանի դրանը կանգնած էի. ինձ չը թողեցին, որ ներս մտնէի, այնտեղ էլ ասում էին, թէ ես խելագար աղջիկ եմ... Դրրսում հարցրի, ինձ պատմեցին բոլորը...

ՐԱՖՅԻ

(Շարունակելի)

բուվել քաղաքակրթութեան ընդհանրական գործը պահպանելու և Սուէզի ջրանցքն ապահովութիւնն երաշխաւորելու համար, որ ցարդ Հեղինէի դերը կատարած է և անհամաձայնութեան որմն սերմանած։

«Ուրեմն, պէտք չէ զարմանալ Պ. Ժիւլ Ֆէրրիի երկմտութեանց վրայ։ կարելի է մինչեւ իսկ որ Անգլիա դիմամբ գրգռած լինի զայնս՝ միանգամ ընդ միշտ վանելու համար ուրիշ տերութեան մը միջամտութիւնը։»

ԱՆԳԼԻԱ, ԵԳԻՊՏՈՍ ԵՒ ՍՈՒԻՏԱՆ

Լոնտոն, 1 մայիս։ Պ. Կլատսդոն ծանոյց Երեսփոխանական ժողովին թէ կառավարութիւնը շրջաբերական մը ուղղած է Պերլինի դաշնագիրն ստորագրող տերութեանց և նամակ մը՝ Բ. Դրան, Եգիպտոսի եւրոպական խնդրոյն կարգադրութեան համար Դեսպանախորհրդոյ մը գումարումն առաջարկելով։ Նախաբարեւան յարեց թէ Բ. Դուռը տակաւին չէ պատասխանած, բայց միւս տերութիւնք իրենց հաւանութիւնն յայտնած են։ Միայն Ֆրանսա ինչ ինչ տեղեկութիւններ խնդրած է կանխաւ։ Որչափ մը յարուցաւ թէ Դեսպանախորհուրդն ի Լոնտոն պիտի գումարի թէ կ. Պոլիս։

—Լոնտոն, 29 ապրիլ։ Կառավարութիւն հեռագրաւ հրահանգ տուաւ Պ. Էկէրդընի՝ ազդարարել Խեդիվին թէ լաւ կ'ընէ հլմանցելով իւր զօրաց և Եգիպտացի ժողովրդեան որպէս զի հեղհեղեալ պարպեն Պերպեր, Տոնկալա, Բորոսքոյ քաղաքները և Ասուանէն վեր գտնուող բոլոր գաւառներն, քանի որ Մէհտիին հրոսակախմբերն Եգիպտոսի վրայ յառաջանան։ Առանց այս յեռամեայ հրամաններուն ստորագրելու, Պերպերի պահպան զօրքերն ապստամբաց հետ միացան արդէն, և կ'ըսուի թէ կառավարիչ՝ Հիւսէյին Խալիֆա, ճամբայ եղած է Ապու Համիտ երթալու և միանալու համար իւր եղբօրորդւոյն, որ այդ քաղաքի հրամանատարն է։

—Լոնտոն, 1 մայիս։ Տէյլի Նիւ-ի կ'ըսէ Յէ Անգլիոյ կողմէ ուղղեալ հարցման մ'ի պատասխան, Դահլիրէին հեռագիր մը հասեր է երէկ, որ կը հաստատէ այն լուրը թէ ոչ թէ Խարտումի այլ Պերպերի մէջ Եգիպտական զօրքերն ապստամբաց կողմն անցած են։

—Դահլիրէ, 30 ապրիլ առ Տէյլի Նիւզ։ — Պերպերի կառավարիչը միջնաբերդը քաշուեցաւ, որ ապստամբներէ շրջապատեալ է։ Մէհտիի տեղակալին կողմէ տրուած հրամանաց համեմատ, Եէյլսերը կ'ընդդիմանան կառավարիչ և հրամանատար Հիւսէյին փաշային մեկնելուն։

—Լուր կայ թէ ներքին գործոց նախարարի խորհրդական Պ. Բլիֆրա Լայտ, որուն նուազար փաշայի հետ վէճը ծանօթ է, պիտի մեկնի Եգիպտոսէն, ուր իւր դերքն անտանելի կը գտնէ այժմ։

ՌՈՒՍԻԱ.

Բեղրպուրգէն գրող թղթակից մը սա հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւնը կը հաղորդէ Սկենդէյ լրագրին, բացատրելու համար թէ ինչ եղանակաւ տեղի ունեցեր է Ռուսիոյ և Աւստրոյ-Գերմանիոյ դաշնակցութիւնը։

«Ռուսիոյ և կեդրոնական Եւրոպիոյ երկու կայսրութեանց միջեւ մերձեցումը տեղի ունեցած է Կորչաքովի իշխանի մահէն քիչ յետոյ, և այս փոփոխութեան պատճառը նոյն ինքն հանգուցեալ դիւանագէտն եղած է ակամայ։ Պ. Կիրս իւր նախորդին թղթերը քննելով, Պիսմարքի և Կորչաքովի միջեւ փոխանակեալ թղթակցութիւն մը գտաւ։ Այս թղթակցութիւն թէև պաշտօնական չէր, բայց բոլորովին անհատական ալ չէր։ Այդ նամակներով Պիսմարք իշխանը կառաջարկէր Ռուսիոյ՝ սերտիւ միանալ Գերմանիոյ, և այս՝ երբ Աւստրոյ-Գերմանական դաշնակցութիւնը կնքուած չէր տակաւին։ Կորչաքովի իշխանն երեւան չէր հանած զայս թղթակցութիւն, զի իւր քաղաքականութիւն էր թոյլ չտալ բնաւ որ փոխադարձ վստահութիւն և բարեկամութիւն հաստատուի Ռուսիոյ և Գերմանիոյ միջեւ։ Երբ Պ. Կիրս զայս թղթակցութիւն Ակէքսանդր կայսեր ներկայեց, կայսրն ոչ միայն զարմացաւ, այլ և զայրացաւ, ըստ որում Կորչաքովի իշխանը սխալ համբաւ մէջ թողած էր զինք։ Այս թղթակցութեանց գտնուելուն հետեւանքն եղաւ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին ուղեւորութիւնն ի Ֆարիզ, ուր յանուն իւր վերհալեալին, յայտնեց Կորչաքովի իշխանին հետեւած ընթացքն, և առաջարկեց Ռուսիան միացնել Աւստրո-գերմանական դաշնակցութեան։ Այսպէս եղաւ դէպքերը ծանօթ են ամենուն։ Գերիւնի նախկին դեսպան Պ. Սապուրովի պաշտօնէ քաշուիլը (սա Կորչաքովի աջակերտներէն էր) սերտ յարակցութիւն ունի նոյն դէպքի հետ։ Պ. Սապուրովի պաշտաւէր երրորդ պետական անձն է որ անպաշտօն կը գտնուի այժմ։—Զէրնայէֆ, Իկնագիէֆ և Սապուրովի։

ՍՊԱՆԻԱ.

Սպանիոյ Իշապէլ թագուհւոյն քեռայր և Բուրպոնի ծերակոյտի անդամ Ծօն Եօղ Կիւէլ ի Բէնդէ Բարլիէն նամակ մը կ'ուղղէ առնախարարապետ Պ. Բանօվաս տէլ Բասդիլը, որով Բուրպոնի կողմն հաստատեալ սպանիայի գաղթականաց տխուր վիճակը կը նկարագրէ։ «Եթէ սպանիական կառավարութիւնն առեւտրական և վարչական ինքնավարութիւն չշնորհէ Բուրպոնի կողմանց, եթէ Բուրպոնի արտաքսութեան արգի պաշտպանողական օրէնքը չջնջուի, եթէ հիւսիսային Ամերիկայի հետ առեւտրական ազատ յարաբերութեանց դաշնագրութիւն մը կնքելու տրամնեցութիւն չտուի Բուրպոնի, և իրաւունք՝ իւր երկրագոյցը քուէարկելու, նաև հանրային պաշտօնները ստանալոց և Բուրպացւոց միջև բաժնելու, փոխանակ Մադրիտէն ղրկուած պաշտօնատարաց լեգէոնի մը սեւեռականելու, և եթէ Բուրպոնի սպանական արգի մեծածախ բանակը ջնջի և 140,000 կանուորաց բանակ մը չկազմուի, Բուրպոնի գաղթականութիւնը բոլորովին կորսուած պէտք է համարիլ Սպանիոյ համար։» —Մադրիտի կառավարութիւնը մտադիր չէ այս անհրաժեշտ բարենորոգումներն ընել Բուրպոնի մէջ, և այս պատճառաւ է որ ապստամբութիւնը միայն հանդամանք մը կը ստանայ սպանիական այդ մեծագոյն գաղթականութեան մէջ։

—Ի Պատաւոյ, երկաթուղոյ կառախումբ մը կամուրջի մը վրայէն անցած միջոցին, կամուրջը կործանելով, ջրին մէջ ինկաւ։ Եղած վնասը մեծ է։ վախճան ուղեւորք մեռան։ Կը խորհուի թէ դաւադրութեան մ'արդիւնք է այս պատահար, վասն զի հաստատեցաւ թէ կամուրջը բաւական տեղ խախտած էր եւ հեռագրական թելերը խրած էին, այնպէս որ եթէ կառավարին հասնելէն առաջ ալ խնդալը թէ կամուրջը խարխուլ վիճակի մէջ էր, անկարելի կը մնար իմաց տալ մերձեղողներն։

ՖՐԱՆՍԱ, ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՄԱՐՈՔ

Մադրիտէն ապրիլ 29 թուով կը հեռագրեն առ Թայմս։ Էսքիւրէալ իւր այս աւուր թուով կը ծանուցանէ թէ Օրանէն (Ճէզայիր) իրեն եկած նամակներ կը ծանուցանեն թէ նահանգին հրամանատար Թօմասոն զօրավարը Մարոքի սահմանագլխոց երկայնութեամբ դիմնուրական հետաքննութիւն մը կը կատարէ՝ քննելով այն կէտերը ուստից կարելի է դիմաբարշաւել ի Մարոք։ Էսքիւրէալ կը յարէ թէ Ֆրանսայաց այս շարժումը տեսնելով չի զարմանար, որովհետեւ Մարոքի իսլամական կայսրութեան նշանակամամբ Ֆրանսայի դիտաւորութիւնը ծանօթ են։

Թայմսի թղթակիցն ալ իւր կողմէ կ'ըսէ թէ, տեսնելով որ Անգլիա ուշադրութիւն չընծայեր հիւսիսային Ամերիկէի այս կողմը տեղի ունեցած դէպքերու, և թէ Ֆրանսացիք փութաջանութեամբ կը գործեն նոյն կողմը, զարմանք չպիտի պատճառէ եթէ՝ Մարոքի տիրելու համար՝ Սպանիա և Ֆրանսա խօսք մէկ ընեն վերջապէս։

ԱԻՍՏՐԻԱ.

Վիէննայէն ապրիլ 27 թուով, առ Թայմս։—Պուլկարիոյ Ալէքսանդր իշխանն տուտ հասաւ, ի Տարմշդատ (*) երթալու համար, ուր իւր եղբօր հարսանեաց հանդիսին ներկայ պիտի գտնուի։ Կայսր Ֆրանց Եղէգի ընդունեց իշխանն, և որոգայթն շնորհակալութիւն յայտնեց այն հեւրնկալութեան համար, զոր Պուլկարիոյ իշխանն ըրած էր Ռուսկի իշխանին և իշխանուհւոյն։ Ալէքսանդր իշխանն որ Աւստրիայի Տրանսիլվանիայի մէջ իւր պատուակալ հրամանատարութեան ներքեւ դտնուող գնդին համագործարանը կը հրեր այս առթիւ, ազգուանական կառաւոյ պատասխան տարուեցաւ։ Ասիկ եղաւ դէպքերը ծանօթ են ամենուն։ Պերլինի նախկին դեսպան Պ. Սապուրովի պաշտօնէ քաշուիլը (սա Կորչաքովի աջակերտներէն էր) սերտ յարակցութիւն ունի նոյն դէպքի հետ։ Պ. Սապուրովի պատասէր երրորդ պետական անձն է որ անպաշտօն կը գտնուի այժմ։—Զէրնայէֆ, Իկնագիէֆ և Սապուրովի։

ՍՊԱՆԻԱ.

Սպանիոյ Իշապէլ թագուհւոյն քեռայր և Բուրպոնի ծերակոյտի անդամ Ծօն Եօղ Կիւէլ ի Բէնդէ Բարլիէն նամակ մը կ'ուղղէ առնախարապետ Պ. Բանօվաս տէլ Բասդիլը, որով Բուրպոնի կղզին հաստատեալ սպանիայի գաղթականաց տխուր վիճակը կը նկարագրէ։ «Եթէ սպանիական կառավարութիւնն առեւտրական և վարչական ինքնավարութիւն չշնորհէ Բուրպոնի կղզւոյն, եթէ Բուրպոնի արտաքսութեան արգի պաշտպանողական օրէնքը չջնջուի, եթէ հիւսիսային Ամերիկայի հետ առեւտրական ազատ յարաբերութեանց դաշնագրութիւն մը կնքելու տրամնեցութիւն չտուի Բուրպոնի, և իրաւունք՝ իւր երկրագոյցը քուէարկելու, նաև հանրային պաշտօնները ստանալոց և Բուրպացւոց միջև բաժնելու, փոխանակ Մադրիտէն ղրկուած պաշտօնատարաց լեգէոնի մը սեւեռականելու, և եթէ Բուրպոնի սպանական արգի մեծածախ բանակը ջնջի և 140,000 կանուորաց բանակ մը չկազմուի, Բուրպոնի գաղթականութիւնը բոլորովին կորսուած պէտք է համարիլ Սպանիոյ համար։» —Մադրիտի կառավարութիւնը մտադիր չէ այս անհրաժեշտ բարենորոգումներն ընել Բուրպոնի մէջ, և այս պատճառաւ է որ ապստամբութիւնը միայն հանդամանք մը կը ստանայ սպանիական գաղթականութեան մէջ։

—Ի Պատաւոյ, երկաթուղոյ կառախումբ մը կամուրջի մը վրայէն անցած միջոցին, կամուրջը կործանելով, ջրին մէջ ինկաւ։ Եղած վնասը մեծ է։ վախճան ուղեւորք մեռան։ Կը խորհուի թէ դաւադրութեան մ'արդիւնք է այս պատահար, վասն զի հաստատեցաւ թէ կամուրջը բաւական տեղ խախտած էր եւ հեռագրական թելերը խրած էին, այնպէս որ եթէ կառավարին հասնելէն առաջ ալ խնդալը թէ կամուրջը խարխուլ վիճակի մէջ էր, անկարելի կը մնար իմաց տալ մերձեղողներն։

ՖՐԱՆՍԱ, ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՄԱՐՈՔ

Մադրիտէն ապրիլ 29 թուով կը հեռագրեն առ Թայմս։ Էսքիւրէալ իւր այս աւուր թուով կը ծանուցանէ թէ Օրանէն (Ճէզայիր) իրեն եկած նամակներ կը ծանուցանեն թէ նահանգին հրամանատար Թօմասոն զօրավարը Մարոքի սահմանագլխոց երկայնութեամբ դիմնուրական հետաքննութիւն մը կը կատարէ՝ քննելով այն կէտերը ուստից կարելի է դիմաբարշաւել ի Մարոք։ Էսքիւրէալ կը յարէ թէ Ֆրանսայաց այս շարժումը տեսնելով չի զարմանար, որովհետեւ Մարոքի իսլամական կայսրութեան նշանակամամբ Ֆրանսայի դիտաւորութիւնը ծանօթ են։

Թայմսի թղթակիցն ալ իւր կողմէ կ'ըսէ թէ, տեսնելով որ Անգլիա ուշադրութիւն չընծայեր հիւսիսային Ամերիկէի այս կողմը տեղի ունեցած դէպքերու, և թէ Ֆրանսացիք փութաջանութեամբ կը գործեն նոյն կողմը, զարմանք չպիտի պատճառէ եթէ՝ Մարոքի տիրելու համար՝ Սպանիա և Ֆրանսա խօսք մէկ ընեն վերջապէս։

ԱԻՍՏՐԻԱ.

Վիէննայէն ապրիլ 27 թուով, առ Թայմս։—Պուլկարիոյ Ալէքսանդր իշխանն տուտ հասաւ, ի Տարմշդատ (*) երթալու համար, ուր իւր եղբօր հարսանեաց հանդիսին ներկայ պիտի գտնուի։ Կայսր Ֆրանց Եղէգի ընդունեց իշխանն, և որոգայթն շնորհակալութիւն յայտնեց այն հեւրնկալութեան համար, զոր Պուլկարիոյ իշխանն ըրած էր Ռուսկի իշխանին և իշխանուհւոյն։ Ալէքսանդր իշխանն որ Աւստրիայի Տրանսիլվանիայի մէջ իւր պատուակալ հրամանատարութեան

(*) Այս անուանութենէն, Պուլկարիոյ Ալէքսանդր Պաղէմբերի իշխանն ազգատոհմն եղած է Անգլիոյ արքայական դերդաստանին, ըստ որում իւր եղբայրը՝ Լուի Պաղէմբերի իշխանն իրեն կնութեան առած է Վիքտորիա թագուհւոյն Վիքթորիա անուն թոռը։

(*) Այս անուանութենէն, Պուլկարիոյ Ալէքսանդր Պաղէմբերի իշխանն ազգատոհմն եղած է Անգլիոյ արքայական դերդաստանին, ըստ որում իւր եղբայրը՝ Լուի Պաղէմբերի իշխանն իրեն կնութեան առած է Վիքտորիա թագուհւոյն Վիքթորիա անուն թոռը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կիլիկիոյ Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսն հնարած Սինհոդն պատասխանած է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր այն գրոյն, որ Կաթողիկոսական յանձնաժողովոյ խորհրդակցութեամբ գրուեցաւ մեծարս՝ ամենայն Հայոց Հայրապետական ընտրութեան մասնակցութենէ դիշեալ Կաթողիկոսին ձեռնթափ լինելուն և յարուցած առարկութեանց դէմ։ Այդ Սինհոդին պատասխանագրոյն մէջ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր անձին դէմ ալ ծանր ակնարկութիւններ կան։ Ցաւալին իրաւախօսութեան ու դիւղութեան նշան չերեւիր ո՛չ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին և ո՛չ Նորա Նորաշնար Սինհոդին վրայ։

Տիարպէքիրէն ապրիլ 11 թուով գրուած նամակներ տեղւոյ տեղեկութիւններ կուտան՝ յիշեալ նահանգի ազգային կացութեան վրայ։ Ազգային ժողովներն գրեթէ դադարեր են։ Գաւառական ժողովոյ առաջին ատենապետն Պարտատ, և երկրորդ ատենապետն Ամերիկա դացեր են, և ժողովն բոլորովին անկերպարան վիճակ մ'առեր է։ միւս ժողովներն արդէն լուծուած և ազգային գործերն երեսի վրայ մնացած են։ իրենց գաղթական ժողով կը գոյութեն երկու անձինք միայն։ չկայ նախագահ, որ նոր ժողովոյ ընտրութիւնք կատարուին։ Կրնամք, թէ այս վիճակին մասնաման գրուած է ի Պատրիարքարան, և Ազգային Վարչութեան անյաջող անօրինութիւնք կենդրուի։

Հարբէրէ և Լէյտ լրագիրք, որոց առաջինը միամեայ և երկրորդն երկամեայ գաղարման դատապարտեալ էին լրագրական վերատեսչութեան հրամանաւ, ներում ստացած լինելով՝ կրկին հրատարակի։

Վան, 5 Ապրիլ 1884։

Այս օրերս բանտէն ազատուեցան Լէմ զիւղացի Թումնաս անուն անձը, որ վենք պաշտպանելու համար տասնամեայ մը ազանուած լինելով իւր եղեռնագործ ամբաստանուած և քանտարկուած էր երեք տարի ի վեր։

Կառավարութեան կողմանէ կարգուած դատաւոր վիճակագրական յանձնաժողովը վերջապէս լսեցաց իւր գործ քաղաքիս մէջ, երեք ու կէս ամիս դանդաղ կերպով ազատութիւն վերջ։ Ամեն մի անձին 50 ոսկի փարա մուրհակ մը կը տրուի որմէ զանձուած հասոյթը նոյն յանձնախմբի ծախուց յատկացած է։

Տեղւոյս կուսակալի փոփոխութիւնը, ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառեց տեղացւոց։ Նորընտիր կուսակալը լաւ համբաւ ունի։ Հասան փաշա 8 տարի պաշտօն վարեց ասա և այդչափ երկար ժամանակի թանկագին փորձառութիւնը նա չուզեց կամ չկրցաւ երկրին օգտակար ընել, հակառակ Կայսերական կառավարութեան փափաքանաց։ Օրինակ։ ցարդ հասարակ ուղիներու մասիներ նահանգ Թուրքիոյ ո և է նահանգի չատ սաստիկ վիճակ մ'ունի և ոչ մի տնօրէնութիւն չէ գործադրուած կերպով մը այդ պակասը լրացնելու համար։

Պ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Տատեան էֆէնտիի նախագահութեան ներքեւ Նորակազմ դիւանին տնօրէն կարգեցաւ Հռոդոսի նախորդ կառավարիչ Մաճիտ փաշա։

Այն դիւանին տնօրէնի օգնական անուանեցաւ՝ Ցունատանի պատուիրակութեան քարտուղար Սիմոն էֆէնտի Փափազեան։

Այն դիւանին գաղթական բարտուղարութիւնք՝ արտաքին գործոց թղթակցութեան դիւանի անդամներէն Մարէլ պէյի յանձնուեցաւ։

Այն դիւանին արձանագրիչ կարգեցաւ՝ Օնիկ էֆէնտի, և ընդօրինակիչ՝ Հիլմի էֆէնտի։ թարգմանիչ՝ Ավրամ էֆէնտի։

—

Բումէլի Ղէյլերպէյի ատենաց տարուեցաւ՝ Դամասկոսի երեւելիներէն Ահմէտ Շամա փաշայի։

Օգոստ. Սուլթանին բժշկապետ Մավրոկէնի փաշայի պատուանշանը առաջին ատենաց Օսմանիյէի բարձրացաւ։

Երկրորդ ատենաց Մէճիտիյէ՝ Շերիֆ Ալի փաշա-ղատէ Նասիր փաշայի, և Ցերսիմի կուսակալ Օսման փաշայի։

Պօլսոյ փոստարանաց ժողովոյ նախագահ Պ Բոսմէօլաժոյի՝ երրորդ ատենաց Մէճիտիյէ։

—

Եգիպտոսի նախորդ Խեդիվին թոռն, Հասան փաշայի որդին՝ Իշխան Բեւդիմ մեւեր, և նախընթաց օրն ի Դահիրէ յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեր է։

—

Աբտալլին գործոց նախարարի խորհրդական Տատեան էֆէնտի երեկ ժամը 8ին տեսնելը կայսերական պալատն հրաւիրուելով՝ մինչեւ երեկոյ պալեցաւ ինչ ինչ խնդրովք։

—

Վանայ նախորդ կուսակալ Հասան փաշա ճանբայ ելեր է մայրաքաղաքս դարձ համար։

—

Թուրքիոյ մէջ գտնուած հանքային ջրոց քննութեան համար յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որոյ անդամ են Ֆայիզ փաշա, ատրթոր ժանի, Շէֆիզ պէյ, Նաֆիզ պէյ և Արաբեան էֆէնտի։

—

Առեւտրական պաշտօնատան մէջ ակէ առաջ յանձնախումբ մը կազմուած էր՝ Օսմանեան վաճառական նաւուց կողմէ վճարուած զանազան արոց խնդիրը քննելու պաշտօնով։ Այս յանձնախումբն իւր աշխատութիւնն աւարտած լինելով, տեղեկագիր մը ներկայեց, որով կ'առաջարկէ միացնել և նուազեցնել բոլոր այս տուրքերն։ Բ. Դուռն յանձնաժողովոյ եզրակացութիւնն ընդունելով, կայսերական պալատը զրկեց ի վաւերացումն։

—

Պալատան և Բ. Դրան պաշտօնատարք, ինչպէս նաեւ Արեւելեան երկաթուղւոյ ընկերութեան մէկ քանի պաշտօնեայք, երեկ առաւօտ Ադրիանուպոլոյ կառախմբով մեկնեցան, Զերքէս դիւղի և Զորլուի կայարանաց միջեւ նորաշէն կամրջի մը բացման ներկայ գտնուելու։

—

Երուսաղէմայ Լատինաց Պատրիարքը վերջերս Եաֆայէն անցած ժամանակ տեղական իշխանութիւնք երուսաղէմայ յատուկ դրօշ պարգեւ չլի ներլով ինչպէս սովորութիւն էր երկար ժամանակ հետ, Ֆրանսական դեսպանատունը Բ. Դրան գրեց։ տակաւին Բ. Դուռը դիտել տուաւ թէ կարմիր խաչով դրօշակի պարզումը լոկ յարգական սովորութիւն մ'էր, որոյ չբանակութիւնն անպատեհութիւններ ունի, և թէ Բ. Դուռը կը կարծէ թէ լաւագոյն է զանց առնուլ այսուհետեւ։

—

Վեհ. Սուլթանը գիտած լինելով որ Պէշիկթաշի Մէհարէմէին ուսանողաց հացերը (ֆոյոլա) գէշ խմբուած են, հրամայեց որ այսուհետեւ պալատի մատակարարութեան կողմէ պատրաստուի այդ հացը։

—

Եէմէնի նշանաւոր Շէյխերէն էլհաճ Ազատուլլահ էֆէնտի և Եգիպտոսի Շէյխերէն Հիւսէյին էֆէնտի մայրաքաղաքս եկան Խեդիվի Բահանդէ շրջելնալ։

—

Ռիսոսի կառավարիչ Արիֆ պէյ և Ամասիոյ հանրակալ Թահսին պէյ Պոլիս եկած են։

—

Հաւանական է որ կ'ըսէ Լէվանտ Հերալտ, Վանայի երկաթուղւոյ ընկերութեան կողմէ կայսերական կառավարութենէն պահանջուած դումարին վճարման պիտի յատկացուի Կիպրոս կղզւոյն վճարած հարկն։ Պահանջուած դումարն է 420,000 ոսկի՝ որոյ 150,000ի վճարումն ընդունած էր կայսերական հրամանագիր մը պատերազմէն առաջ։

—

Մէհմէտ Շիւքրի էֆէնտի՝ նաւագիր փոքր շրջենաւերու ընկերութիւն մը կազմելու մտնաշնորհը խնդրած է Բ. Դռնէն։

—

Ֆրանսական Մէսաժէրի Մարիթիմ ընկերութիւնը շրջենաւուց նոր երթեւեկութիւն մը հաստատեց Մարսիլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Սէվաստաբոլի միջև։

—

Բէօսթէնճէէն 15 և Վարնայէն 30 դաղթական եկան երեկ Պոլիս։

—

Հաշակաւոր աւազակ Լաղարի և ընկերն Սարք Բէթրօ՝ որ բաւական ժամանակէ հետէ սոր սոր սպառնալեաց նամակ գրելով դրամ կպահանջէն եղեր, երեկ Դալաթիա քաղաքի մէջ տուն մտնելով՝ երբ զէն ի ձեռին մահ կոչուեցան և դրամ կուզեն, տեղւոյն ոստիկանութիւնը կիմանայ կերթայ։ Բէթրօ յետ կատարի և վարդապետութեան՝ կը յաջողի փախչիլ, սակայն Լաղարի կը բռնուի։

—

Նախընթաց երեկոյ, Բերա Ֆէրի գիւղ ջրոյ ճանապարհոյ շինութեան աշխատող 6 գործաւորաց վրայ յանկարծ պատք կը փլչի, և Զաւուշ Հիւսէյին ազա օգնութեան փութալով, խեղճ գործաւորաց հինգը՝ սակաւ մի վիրաւորեալ՝ կազատէ, բայց միւսը մեռեալ կը հանուի փլատակաց ներքեւէն։

—

Պաշտօնական ակունոց մէջ՝ Դարսանի կուսակալ Բէշիր փաշայի պաշտօնանկութիւնը՝ Պիզայի մէջ մերկերս Զէրքէզներու կողմէ ծեղած խռովութեանց կը վերագրուի։

—

Ցունանց թագաւորին անուան տարեդարձին առթիւ, երեկ առաւօտ գոհարանական աղօթքներ կարդացուեցան Բերա, հիւպատոսարանի մատրան մէջ, որուն ներկայ էին Ցունական դեսպան Պ. Բանտուրիօդի, դեսպանատան բոլոր անդամք, և Պ. Նելիտոֆ։

—

Բարձր. Մեծ-Եպարգոսը շարթուս մէջ այցելելով Հաֆիզ վարժարանն՝ որ Վեհ. Սուլթանին հովանաւորութեան ներքեւ կը գտնուի, գոհ եղաւ աւանդուած դասերէն և վարժարանին կանոնաւորութենէն։

—

Մայրաքաղաքիս գաղղիական դեսպանատան շրջենաւն շաբաթ օրն ի Կալաց ուղեւորեցաւ, ուր պիտի մնայ ցորչափ տեւէ դատաբեան յանձնաժողովն։

—

Դարսանի նորընտիր կուսակալ Ալիքի պէյ՝ քանի մ'օրէն կուգուրի ի պաշտօնատեղին։

—

Բոլոր Մէճիտիէի ոստիկաններուն բարաց վարչութեան համար կանոնագրութիւն մը խմբագրեալ էր։ Այդ՝ պէտք եղած պաշտօնականներն ու հաւարիներն ընտրելու համար յանձնաժողովոյ մը կազմուած է առեւտրական պաշտօնատան մէջ։

—

Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան խորհրդական Միսպրդ էֆէնտի երկամեայ արձակուրդ խնդրած է Դերմանիա երթալու համար։

—

Շաբաթ օր հասած հեռագրեր կը ծանուցանեն, թէ Լէվ-Ռօս անուն յունական շրջենաւն որ Նաբօլիէն ճանբայ ելած էր Պոլիս դարձ համար, Մէնինայի նեղուցին մէջ քնկեցեր է։ Եղած վնասը մեծ է, բայց մարդոց կորուստ չկայ։

—

Առեւտրական նախարարութեան շէնքին մօտ պիտի կառուցանել առեւտրական վարժարանն, որոյ շինութիւնն արդէն հրամայուած էր կայսերական հրամանագրով։

—

Մաքսատան մէջ ոստիկանութեան նոր խստիկ մը հաստատուած է՝ դրսէն եկող ուղեւորաց ենթադրելոց քննելու համար։ Ուղեւորք մաքսատան մէջէն անցնելու պարտաւոր պիտի լինին։

—

Եգիպտական վերջին թղթարերով քանի մը սեւ ապանայք Եգիպտոսէն մայրաքաղաքս եկած լինելով ոստիկանութեան պաշտօնատունը տարուեցան, քննելու համար թէ դերի են։

—

Ցաւ կ'իմանայ թէ վերջերս կատարուած մարդահամարի միջոցին 3 գաւառաց մէջ 94,590 անձինք արձանագրուեր են։ 38,801 ի Պրուսա, 42,109 ի Բէօթահ'ա և 13,680 ի Դարահիսար։

—

Բուսումնթի վերատեսչի օգնական Բիֆաթ պէյի Հիւսամէտտին պէյ որդին, 22 տարեկան, երրեմն Պերլինի Բուսումնթի առաջին քարտուղար, մեռաւ։

—

Անգլիական դեսպանատան առաջին թարգմանը Պրուսայէն վերադարձաւ մայրաքաղաքս, սակայն անձնական տկարութեան պատճառաւ չկրնար վարել պաշտօնը։

—

Կրեռէի Ա.յիոս-Քօնսդանդինի գիւղին մէջ քսանեղի ոճրագործութիւն մը կատարուեցաւ այս օրերս։ Մանկամարդ կին մը՝ որ ապօրէն յարաբերութեանց մէջ էր Բեդրաքի անուն մարդու մը հետ, երկուսեակ զաւակներ ծնելով, սիրահարին հետ միասին՝ խղդեց զանոնք։ Ոստիկանութիւնն այս դաղանաբարոյ մօր տունը կոխելով, խուզարկեց և ախոռին մէջ ապրի դէզի մը տակ գտաւ նորածին մանկանց դիակը։

—

Էվ-էրէս իւր երեկի թուով «տարադրական սենեկին» վրայ յօդուած մը կը հրատարակէ, յորում նոյն վարչութեան վիճակէն դանդաղելով, կ'ըսէ թէ վերակազմուելու վրայ է այս օրերս։ Մեր պաշտօնակիցը սխալ հակացած պէտք է լինի այս նկատմամբ եղած կառավարական վերջին անօրինութիւնն։ Ոչ թէ Թուրքիոյ մէջ հրատարակեալ լրագրաց վերատեսչութեան դիւանն է որ կը վերակազմուի, այլ նոր դիւան մը կը հաստատուի օտար լրագրաց համար, որ պիտի քննէ օտար լրագրաց պարունակութիւնն, և պիտի զրաղի միայն օտար լրագրութեամբ։

—

Աբդուլի նստարանի հրդեհեալ ջաղացքին ու փռան վերաշինութիւնն սկսած է՝ կայսերական անձնական դանձէն նուիրեալ 3,000 լիրայով։

—

Թէրգեմանը—Հաֆէզէրի պատմեր են հետեւեալ անցքը։ — «Անցեալ ձմեռ Պուլգարիոյ կողմերէն տասն և մէկ երիտասարդ մահմեդականք Սուլեղեան—Բումէլիի նահանգէն անցնելով՝ Խորինէի նահանգն երթալ կուզեն։ Արեւելեան—Բումէլիի պուլգարք փախուստով զինուորներ կարծելով զանոնք՝ կը յարձակին, և նոքա՝ որ անզէն էին և ո'րեւէ չարամտութենէ հեռի, անձնատուր կլինին։ սակայն չարը կը փախչին, և Ծայրալ եօթն՝ որ Արեւելեան—Բումէլիի ոստիկանութեան պահպանութեան յանձնեալ էին, կապանուին։ Զարս փախստականաց մէկը ժամանակ մ'ետքը Դրզրլ—ագաճի մէջ կբռնուի, և Էսքի—Զաղրայի բանտը կը դրուի, և սակաւ մի հարցաքննութեան կենթարկուի, սակայն մինչեւ ցարդ տեսնուած չէ դատաստանը, և որովհետեւ ո՛չ Պուլգարիա և ո՛չ Սուլեղեան—Բումէլի ազգական ու ծանօթ չունի այս մահմեդականը, եթէ դեռ 40 տարի ալ մնայ բանտին մէջ, ո՛չ ոք պիտի խմանայ։ խեղճը դրամ չունենալով՝ բանտին մէջ իրրև ոչընչութիւն ստացած պատառ մը հացով ապրելու ազիզորմ վիճակի մէջ կը գտնուի»։

Սրամտուլ կը պատմէ թէ Իւսկիւտարի մէջ հայ արհեստաւոր մը 18 տարեկան անառակ զաւակ մը ունի եղեր, որ ո՛չ խրատով և ո՛չ յանդիմանութեամբ չէ զդաստացեր։ Անցեալ օր, հայրն հիւանդանալով կը զդայ թէ պիտի մեռնի, և միւս բոլոր զաւակներն անիրաւոյն քով կանչելով կ'օրհնէ։ Իսկ անառակ որդւոյն գառնալով կը յանդիմանէ և կ'անիծէ զնա։ Քանի մը ժամէն յետոյ մարդը կը մեռնի։ անառակ զաւակն յուղարկաւորութեան ջերմեռ, զի կը կարծեր ըսել հօրն սպառնական ձայնը, վերջին անգամ վերադարձնելն։ Քանի մը օր ետքը, տղան խուցի մէջ փակուելով, անմոնունդ կը մնայ հոն և խղճի խայթէն կը տառապի։ Երկու օր չանցած՝ խեղճ տղան յիմարութեան նշաններ ցոյց կուտայ, և տան պատուհանները կը կոտրտէ։ Այժմ խելագարած է և զգային հիւանդանոցն փոխադրուած։

—

Լրագրական խնդրոյ մը առթիւ, Լոնտոնի արքունական դատարանին առջև հետաքրքրաշարժ դատ մը կը տեսնուի այս միջոցիս։ Սանդրալ Նիւ-ի անդ. հեռագրական և լրագրական ընկերութիւնը կը պահանջէ դատարանէն հրամայել Իոդէրն Բեւ-ցիէրցի «օրէնքի և Իւսէլնէն Բեւ-ցիէրցի «օրէնքի հեռագրական երկու մեծ ընկերութեանց, որպէս զի հեռագրաց գործունէին յարգեն, և 10,000 անգլ. ոսկի տուգանք կը պահանջէ Թէլ-էլ-Բէսպիքի յայտնանքը ծանուցանող հեռագրին որ ամենէն առաջ իրեն ուղղեալ էր, հրապարակ հանելուն համար։

Երկուշաբթի աւուր ԿՈՆԱԿԱՆ յօդուածն առաջին սիւնակին վերջերը հաստատաբանական բառը երկու անգամ սխալմամբ յաստատաբանն ասուած է, և անկարելիութեան սխալմամբ, և երրորդ տիւնակին վերջերն ալ «խնդիրները պիտի կարձեն» սխալ է ընթեռնուլ, «խնդիրները պիտի կարձին»։

ՀԵՌԱԳՐԱԼԱՒՐՔ

Այս օրուան

ԱԺԱՆՆՍ ՈՒԻԴԳԷՐ

Վիէննա, 5 մայիս

Աւստրոյ հանգուցեալ Ֆէրտինանտ կայսեր այրին՝ Մարի Անննա կայսրուհին մեռաւ։ 1803 ին ծնած էր։

Բեղրպուրգ, 5 մայիս

15 միլիոն անգլ. ոսկւոյ Ռուսական նոր փոխառութիւնն որ 6% ին 5 տոկոսով կնքուած է Եւրոպական դրամատեարց խմբակի մը հետ, 15 անգամ ստորագրուեցաւ Պերլինի, Ամստերտամի և Լոնտոնի մ

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԳԱԼՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾՍ

Ղալաթիա, 24 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Թօնսոլիտ.

Երկկ երեկոյ գոցուեցաւ....դ.կկ.		
Գլխաւոր գոցուելէն վերջը «		
Երկկ Բերայի մէջ.....	9	27
Առաւաւտուն բացուեցաւ..... «	9	27
Բարձրագոյն գին ..... «	9	27
Նուազագոյն ..... «	9	26 1/2
Կէս օրին ..... «	9	26 1/2
Փոխառութիւն 1865.....Ֆր.	59	
» 1865..... «	54	50
» 1869..... «	46	50
» 1873..... «	45	50
Պոն տիւ Թրէզոր.....Անդ. ֆրա	17	50
Բանկի երկաթուղի.....Ֆր.	46	
Օսմանիասյան տը Բրիտիթէ »	575	

ԲԱԺԱՆԵՑՈՒՄՆԵՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ...Անդ. ոսկի	4	8
Ֆրէսի Ժէնէրալ..... Օսմ. լիրա	7	20
Պանք տը Բօնս..... « «	6	15
Սօս. Շանժ է վալ... « «	3	32
Թրամուէյ ..... « «	2	95
Նիւիթիէ. Եգիպտական	—	
Երկկ Լիոնէն գոցուեցաւ	72	20
Գիշերը գործ չեղաւ	—	
Այս առաւ. բացուեցաւ..	72	17 1/2
Կէս օրին նոյն գին		

Ընթացք դրամոց

Օսմ. ոսկի..... Ղրշ.	100	—
20 Ֆրանքնոց ..... «	87	24
Անդղ. ոսկի ..... «	110	6
Ռիսիից ..... «	51	10
Բալ. էմիսիոն ..... «	90	10
Ռումելի թղթադրամ..... «	8	93
Թալէր ..... «	—	
Ֆլորին ..... «	9	06
Մկմ. արծ. (տարբ.) ..... «	108	7
Հինգնոց ..... «	102	20
Մէթալիք ..... «	100	20
Պղինձ ..... «	760	—
Թղթադրամ..... «	1700	—
Վեցնոց..... «	102	35

(ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ)

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն 5 Մայիս ժամ 3 վ. 15 երեկոյ

Անդ. Քոնսոլիտ գոցուեցաւ....	101 7/8	
Օսմ. « բացուեցաւ....	8 13/16	
« « գոցուեցաւ....	8 3/4	
Օսմ. փոխառութիւն 1865	11	
« « 1869	9 5/8	
« « 1871	63 1/4	
« « 1872	17	
« « 1873	8 5/8	
Փոխառ. 1877.....	80 1/2	
Պանք Օթոման	16 3/8	
Ռուսական փոխառ. 73.....	92 1/2	
Եգիպտ. միացեալ (իսկական)	65 1/2	
« առանձն. (բրմիւիժիկ)	90 5/8	
Տայրա Սանիէ	64 1/2	
Տօմանիալ (փոխառ. Բօշիլ).....	90	
Հունգ. պարտաթուղթ 1877.....	102 3/4	
Փոխանակ. Բարիզի վրայ		

Վիէննա 5 Մայիս ժ 4 երեկոյ

Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ	121	70
Օսմ. Եղեռթուղթ	22	

Բարիզ 5 Մայիս ժ. 3 վ. 45 երեկոյ

Ֆր. Ռանթ 4 1/2 % (Բէ. կոր.) բաց	107	47 1/2
« « 3 % բաց	78	20
Օսմ. Քոնս. բացուեցաւ	8	85
« « գոցուեցաւ.քն. կա.	8	82 1/2
Օսմ. փոխառութիւն 1863.	—	
« « 1865.....	54	
« « 1869.....	46	
« « 1873.....	44	
Օսմ. Երկթուղի	46	25
Պանք Օթոման	664	37 1/2
Դրէտի Լիոնէ ( )	531	25
» Ֆոնսիէ.....	1317	50
Բաժնետոմս Լիոնի	1282	50
Սուէզի ջրանցք.....	2145	
Ռուսական 5% 1877ի	96	1/4
Իտալական Ռոնթ	96	
Արեւ. Ռուս.(Ռիւս Օրիան.).....	—	—
Եգիպտական միաց. դոց	341	25
Սպանիական (արտաքին).....	61	1/4
Հունգարական (ոսկի) (քը. կտ.)	103	3/4
6 % Հելենական	425	
Հէք Լոնտրայի վրայ.....	25	19
Օսմ. Ընդհանր բաժնեթուղթ....		

ԲԱՐԻՔ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

5 Մայիս ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանս. Ռանթ 3 1/2 %.....	107	45
Օսմ. «	8	77 1/2
« Երկթուղի	—	—
Եգիպտական միացեալ.....	341	25

ՄԵՏԻՈՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԼԻՆ

6 Մայիս (Ն. Տ.)

	Ժ.	Վ.
Ծագումն արեգական (Աստղերայթ)	4	54
Մուտք « «	7	0
Կէս օր (Միջին ժամով) . .	11	56 26
Կէս օր (Ճամ ըստ տաճկաց)	4	55
Ծագումն լուսնի (Աստղերայթ)	6	3 40
Մուտք « «	8	2 51
Երեւումն լուսնի. Ս. Լ. 10 Մայիս.		

Աստղերան ժամը 8 ին

	Հարիւրմեթր
Մանրաչափ (Մոմու երես) . . .	761· 3
Ջերմաչափ	18 · 1
Նուազագոյն ատիճան	9 · 6
Բարձրագոյն «	23 · 1
Խոնաւութիւն 0/0	42 ·
Բարբութիւն անձրեւի 24 ժամու միջոցին . .	0
Ուղղութիւն հողմոյ, հարաւ. տակաւ	

ՄԱՅԻՍ 5 ԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Մանրաչափի ճնշում մը զդոյնոյ ձենովայի ծոցին մէջ. ծանրաչափը թեթեւ մը իջած է Եւրոպայի հարաւային կողմն. հովը տակաւ է Միջերկրականի վրայ. հարաւային արեւմտեան հովը թիստ ուժգին է Ադրիանի վրայ: Հանդարտ օդ յԱրշիպելագոս և յՕսկոս. հիւսիսային հովը տակաւ է ի Տարտանէլ: Բարեխառնութիւնն է 13 ատիճան յՕսկոս. 13 ի Վիէննա. 8 ի Բարիզ և ի Բեռլին. պարզ:

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՐՁՐԱՍՏԻՃԱՆ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆԵՐ ՀՈՌՄԷԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ

Հռովմայ մէջ հրատարակեալ Կոնդիկեայ Նուիրապետութիւն (Լա Ճերարքիա Քաթոլիքա) եկեղեցական տարեգիրքն քաղելով, և ուրիշ տեղեկութիւններով լրացնելով հետեւեալ ծանօթութիւնները մեր ընթերցողաց կը հաղորդենք:

Հռովմէական Հայք ունին այժմ մի կաթողիկոսութիւն և նմին ենթակեալ երկու արքեպիսկոպոսութիւն և տասնուվեց եպիսկոպոսութիւն, որք են բովանդակ տասներկուն վիճակք:

Կաթողիկոսութիւնը Կիլիկիոյ Նոր Հռոմ անունը կը կրէ. իսկ աթոռանիստ տեղին է Կ. Պոլիս, որ կաթողիկական վիճակ կը սեպուի:

Երկու արքեպիսկոպոսական վիճակներն են Բերիա (Հալէպ) և Մամպոսա (Մէրսին), իսկ տասնուվեց եպիսկոպոսական վիճակներն են.

Աղեքսանդրիա (Յեգիպտոս)
Անկիւրիա (Էնկիւրիւ)
Առզոնան (ի Պարսկաստան)
Ատանա (ի Կիլիկիա)
Արզրում (ի Ռուսիա)
Գերմանիկ (Մարաշ)
Եւդոկիա (Թօքաթ)
Կարին (Էրզրում)
Կեսարիա (Բայսերի)
Մելիտենէ (Մալաթիա)
Մուշ (Նորոգ հաստատեալ)
Պրուսա (Պուրսա)
Սեբաստիա (Սըվաղ)
Տիգրանակերտ (Տիարպէքիր)
Տրապիզոն (Թրապիզան)
Քարբերդ (Խարբերդ)

Այս տասնուվեց վիճակներէն մէջն, այսինքն Մելիտենոյ, վիճակաւորը արքեպիսկոպոսական պատիւ վայելելով Աբրեպիսկոպոս Եպիսկոպոս Մելիտենոյ անունը կը կրէ, մնացեալ վիճակք իրենց յատուկ եպիսկոպոսներով ունին, հինգը թափուր են, և տեղապահ վարդապետներով կը կառավարուին որք Առաքելական անունը կը կրեն. իսկ մին որ է Եւդոկիա, առաժամայ կերպով յանձնուած է Սեբաստոյ եպիսկոպոսին որպ աթոռն է ի Բրգնիք գիւղ:

Այլ վիճակներէն դուրս Հայաստանի վիճակ մըն ալ կայ ի Լէպոդիա (Էմպէրկ) Լեհաստանի, անկախ ի Կաթողիկոսէն և ուղղակի ենթակեալ Հռովմայ Պապին:

Անուանական (Թիթուլարէ), այսինքն է ոչ-վիճակաւոր եպիսկոպոսները եօթը հատ են, հինգը արքեպիսկոպոս և երկուքը եպիսկոպոս, սակայն ասոնցմէ երեքին անուններնը պաշտօնական տարեգիրքին մէջ նշանակուած չեն. թէպէտեւ անունք ալ ուրիշ Հայահաստանեան եպիսկոպոսաց նման իրենց հպատակութիւնը կատարած են Հռովմայ Պապին:

Այս տեղեկութիւններէ յետոյ յառաջ կը բերեմք եպիսկոպոսաց անունները:

Ստեփան Պետրոս Ծ. Աղարեան, Կաթողիկոս Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Հայոց, Ծնեալ ի Կոստանդնուպոլիս 1826. Ձեռնադրեալ անուանական Արքեպիսկոպոս Նիկոսիոյ 1877. Հաստատեալ Կաթողիկոս 1881:

Վիճակաւոր Արքեպիսկոպոսներ

Գրիգոր Պալիմեան, արքեպիսկոպոս Բերիոյ, Ծնեալ ի Բերիա 1817. Ձեռնադրեալ 1861:

Ղեւոնդ Խորխորունի, արքեպիսկոպոս եպիսկոպոս Մելիտենոյ, Ծն. Բրգնիք 1822. Ձեռն. 1861:

Մելքոն Նազարեան, արքեպիսկոպոս Մամպոսոյ. Ծն. Մամպուս 1830, Ձեռն. 1864:

Վիճակաւոր Եպիսկոպոսներ

Պետրոս Թիլքեան, եպիսկոպոս Պրուսայի. Ծն. Անկիւրիա 1809, Ձեռն. 1858:

Ստեփան Խրայէլեան, եպիսկոպոս Բարբերդի, Ծն. Մուշ 1820, Ձեռն. 1866:

Ստեփան Մելքիսեդեկեան եպիսկոպոս Կարնոյ, Ծն. Կարին 1830, Ձեռն. 1866.

Կարապետ Առաքելեան, եպիսկոպոս Անկիւրիոյ, Ծն. Անկիւրիա 1806. Ձեռն. 1877.

Կարապետ Ղազարեան, եպիսկոպոս Սեբաստիոյ, Ծն. Բրգնիք 1815, Ձեռն. 1877.

Կղեմէս Միքայէլեան, եպիսկոպոս Դերմանիկոյ, Ծն. Անկիւրիա 1820, Ձեռն. 1877.

Պօղոս Մարմարեան, եպիսկոպոս Տրապիզոնի, Ծն. Տրապիզոն 1833. Ձեռն. 1877.

Պօղոս Էմմանուէլեան, եպիսկոպոս Կեսարիոյ, Ծն. Թէլէրմէն 1829. Ձեռն. 1881.

Վիճակաւոր արքեպիսկոպոսներ Թեոդիկ Իսահակ Իսահակիէ, արքեպիսկոպոս Լէպոդիոյ յԱւստրիա, Ծն. Լիսիչ 1824. Ձեռն. 1882.

Յովհաննէս Զաքարեան, եպիսկոպոս Արզուլոյ ի Ռուսիա, Ծն. Արզուլ 1828, Ձեռն. 1878.

Անուանական կամ պիսկոպոսական (Բիսիոլբէ) Եպիսկոպոսներ:

Աղեքսանդր Պալճեան, անուանական Արքեպիսկոպոս Ակիրայ, Ձեռնադրեալ ի Հռովմ, ի միաբանութենէ Մխիթարեանց Վենետիկի. Ծնեալ ի Կ. Պոլիս, 1814. Ձեռնդր. 1879:

Իգնատիոս Կիւրեղեան, անուանական Արքեպիսկոպոս Տրապիզոնոյ, Արքահայր Մխիթարեանց Վենետկոյ. Ծնեալ Տրապիզոն 1830, Ձեռնդր. 1877:

Յովհաննէս Գիւրէլեան, անուանական Արքեպիսկոպոս Ատատաղիոյ, նախկին Պատրիարք Հայահաստանեանց, Ծն. Տիարպէքիր 1820, Ձեռն. ի Հայահաստանեանութեան 1872 իբր վիճակաւոր Տիգրանակերտի, և հաստատեալ ի Հռովմայ 1881:

Թէոդորոս Ներշապուհ, որոյ անուան դիմաց պապական տարեգիրքը նշանակած ունի. «Ծնեալ ի Կաղզուն Մատէն, 7 փետր. 1843, Ձեռնադրեալ Արքեպիսկոպոս Տարսոնի և Ատանայի ի 7 ապրիլ 1868, ի հերձուածոյ եկեալ ի կաթողիկեայ հաւատս, ի 10 յուլիս 1870»:

Պապական տարեգրքին մէջ չեն նշանակուած,

Բարսեղ Գասպարեան, անուանական Արքեպիսկոպոս Կիպրոսի. Ծն. Բերիա 1820, Ձեռն. 1864:

Մովսէս Ամատէրպոյեան, անուանական Եպիսկոպոս Լաւոդիկեայ, Ծն. Կ. Պոլիս 1840, Ձեռն. 1871:

Սերովբէ Դաւիթեան, անուանական Եպիսկոպոս Անեայ, Ծն. Բրգնիք 1835, Ձեռն. 1871:

Աւաքորդներ.

Թադէոս վիճակներու մէջ գտնըւող տեղապահ վարդապետներն են.

Կարապետ վարդ. Արսլանեան, յԱտանա:

Սերովբէ վարդապ. Սարաֆեան, ի Վերսոն և Դամասկոս:

Աւետիս վարդ. Թիւրքեան, յԱղեքսանդրիա Եգիպտոսի:

Գրիգոր վարդ. Սահակեան, ի Տիարպէքիր:

Կարապետ վարդ. Զաքարեան, ի Մուշ:

Գրիգոր վարդ. Հոլասեան, յԱնկիւրիա (վիճակաւորին յայժ ծերութեան պատճառաւ):

Ղուկաս վարդ. Տէրտէրեան, ի Զմիւռնիա (այլ հոգեւորապէս լատին վիճակաւորին ենթակեալ են):

Ներսէս վարդ. ի Զօր (վերջի ատենները կամօքով եղողները հովուելու):

Անցեալ ամիսներու մէջ թափուր վիճակներու եպիսկոպոսներ ընտրելու համար Ժողով գումարեցաւ ի Կ. Պոլիս, և Ժողովէն յետոյ Գեր. Ստեփան Մելքիսեդեկեան Եպիսկոպոս Կարնոյ՝ ի Հռովմ յղուեցաւ Հռովմայ Բրօբականտային հետ ընտրութեանց գործերը կարգադրելու համար:

Գերապատիւներ

Հռովմայ պապին պրպտման պաշտօնեայք ճնշիչներ անուն կը կրեն և մանուշակագոյն հագնելու արտօնութիւն կ'ստանան. և պրպտման պաշտօնէութիւնք իրր եկեղեցական պատիւ մը կը շարհուին ու անուանական կերպով Ամենեցուն բառը գերապատիւ բառի թարգմանած են Հայ Հռովմէականք, և իրենցմէ պրպտման պաշտօնեաներուն հետ ընտրուելանց գործերը կարգադրելու համար:

Գերապատիւ Գրիգոր Պալճեան, Գերապատիւ Գրիգոր Գիւրէլեան, Գերապատիւ Գրիգոր Սահակեան, Գերապատիւ Գրիգոր Հոլասեան, Գերապատիւ Ղուկաս Տէրտէրեան, Գերապատիւ Ներսէս Զօրեան:

Գերապատիւ Գրիգոր Գիւրէլեան, Գերապատիւ Գրիգոր Սահակեան, Գերապատիւ Գրիգոր Հոլասեան, Գերապատիւ Ղուկաս Տէրտէրեան, Գերապատիւ Ներսէս Զօրեան:

Գերապատիւ Գրիգոր Սահակեան, Գերապատիւ Գրիգոր Հոլասեան, Գերապատիւ Ղուկաս Տէրտէրեան, Գերապատիւ Ներսէս Զօրեան:

Գերապատիւ Գրիգոր Հոլասեան, Գերապատիւ Ղուկաս Տէրտէրեան, Գերապատիւ Ներսէս Զօրեան:

Գերապատիւ Ղուկաս Տէրտէրեան, Գերապատիւ Ներսէս Զօրեան:

1408ին, Փարիզու կամուրջները կործանեցան։ Նորվէկիոյ ու Տանիմարքայի միջև դանուող ծովն բոլորովին սառեցաւ։

1420ին, ցրտին սաստկութիւնը հաղարաւոր անձանց մահուան պատճառ եղաւ։

1434ին, տասը ամիս շարունակ ձիւնեց ի Բարիզ։

1430ին, կրնար ոք սառին վրայէն անցնել Տանիմարքայէն ի Սուէտ ճանապարհորդելու համար։

1435ին, տասը ամիս շարունակ ձիւնեց։ Լուդովիկոս ԺԴի դարուն մէջ եւս մի քանի ցրտաշունչ ձմեռներ պատահեցան։

1621ին, Սղրիական երկիցս սառեցաւ։

1638ին, Պղտիկ ծովը պաշարուեցաւ սառերու ահեղ կոյտերէ։

1683ին, ի Թուրքէն, բնակչաց 1/3 մասը ցրտէն մեռաւ։

1709ին, Մէջերկրականը ու Մանշի ծովը սառեցան։

1740ին, սառէ տուն մը կառուցուեցաւ ի Ս. Բեղրսպուրգ։

1783ին, Աչն գետը կը սառի։

—

Խոշորիս-Ռիմնէ ի Խորս Ծովա.—Ցովային խուզարկութիւնք տարուէ տարի զարմանալի արագութեամբ կը բազմանան։ Հազիւ թէ Պլէյտի, լը Բրուվայեօրի ու Բալէմանի ըրած հետազօտութիւնք վերջացած եւ ահա Միացեալ Նահանգաց մէջ այժմ ի լոյս ընծայուած է գիտական գործ մը որ կը բովանդակէ համառօտ պատմութիւնն Ֆէլ-Հէվէն ըրած խուզարկութեանց ի Խորս Ծովու։

1880ին, Ռօտ-Իսլանտայի հարաւային կողմն Կիւլֆ-Սթրիմի մասին մէջ ամերիկացիք պեղեցին ծովու յատակն խմահան գործեաւ մինչ ց1000-3000 գրկաչափ խորութիւն։ Անցեալ տարի եւս, Սլոբրօս անուն Վիթխարի նաւուն միջոցաւ ծովային խուզարկութիւններ կատարուեցան ոյց համառօտ պատմութիւնն հետզհետէ կը հրատարակուի այժմ մասնաւոր տետրակներու (պրոչէ) մէջ ի Միացեալ-Նահանգս։ Այսպիսօս ծովային խուզարկութիւններ ընելու յատկացեալ նաւ մ'է. կը պարունակէ չորեքարժ մեքենայներ, թարգեր, խմահան գործիներ, ի մի բան ծովուց յատակները պեղելու յարմար բազմատեսակ գործիներ։

Շնորհիւ ծովային հետազօտութեանց, դտնուած է հազարաւոր կենդանեաց կըմախքներ որք այժմ երկրագնտիս վրայ գոյութիւն իսկ չունին. բազմատեսակ թռչունքներ, ի մէջ այլոց ամենէն պարմանալին կալիֆորնիա-պէնիքիէ կոչուածն որ այժմ Փարիզու կենդանաբանական պարտիզին ընդարձակ աւազանին մէջ կ'ապրի։ Ռօտ-Իսլանտայի հարաւային կողմերը տեսնուած է նաև բազում խրածոյ կենդանիք, որք կը նմանին Միջերկրականի ու Աղրիական մէջ դտնուող թռչնամորթներուն։ Ի վերջոյ գտած են ահեղատեսիլ խեցեմորթ մը որոյ թաթին երկայնութիւնն 60 սանտիմեդր և մարմնոյն լայնութիւնն 2 սանտիմեդր է։ Զկանց մէջ նշանաւոր է կալիֆորնիա պէնիքիէ անուանեալն։ Բոլոր այս մեծադին հանածոյք (ֆոսիլ) կը դտնուին Ամերիկացի բնաբաններու քով, որք ի մասոյ ի լոյս պիտի ընծայեն սոյն խուզարկութեանց նկարագրութիւնքը և վերայիչեալ կենդանեաց վրայ անդամանական տեղեկութիւններ պարունակող հրատարակութիւնք։

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ ՄԸ

Մաքրասէր անձանց մեծ մտահոգութիւն կը պատճառեն պտի թղթերու վրայ գոյացած բիծերն որք վայելչութեան ալ հակառակ են։ Բայց զանոնք բառնալու միջոցը դժուար չէ։ Առէք թափչաց կաւ (ֆուլէ) և ծրխափոդի հող և պաղ ջրի մէջ շաղուելով, գոյացած բաղադրութիւնը բիծերուն վրայ ծեփեցէք, առանց սակայն շփելու, և ամբողջ գիշեր մը թողուցէք այսպէս։ Երկրորդ առաւօտուն բիծերն անհետացած պիտի գտնէք. իսկ եթէ շատ հին են և բոլորովին չեն անհետացած, կրնաք այս փորձն անդամ մ'ալ կրկնել. արդիւնքն անմիջական կը լինի։

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

Կը փութամ ծանուցանել պատուարժան հասարակութեան թէ Պուլիս կամուրջին մօտ ի Վալիտէ խան թիւ 6 ԱՍՏՂԻԿ անուամբ վաճառատուն մը բացած եմ, ուր ամեն տեսակ ընտիր նպարեղէնք և ուտելիք կը ծախսուին մեծ և փոքր քանակութեամբ։

Այս վաճառատան բոլոր ապրանքներն իրենց գնելու չափաւորութեամբ և տեսակներու զանազանութեամբ ընտիր են։

Պատուարժան Հասարակութիւնը կրնայ ապահով ըլլալ թէ ամեն փոյթ և խնամք պիտի տարուի մեր բոլոր յաճախորդները գոհացնելու համար։

ԹՈՎՄԱՍ ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԹԱՍՍԱՑԻ ՇԱՀԱՆԷ

Գապաթաչ մէ յանը բուսումքնը մի գայէ տէսնէ խաղնէի խաստաճա չէ հոր հայր բուսինն եէկիրմի ալթնճը փէնչէնպիհ կիւնի գարարը գաթի միրիլճէ յի իլան օլունուր։
1300 Դիման 22 1—3

ՔԱՄԷԼԻԱ
—o—
ԱՆՑՔ ՀԱՃՕԲՈՒԼՕ
ԲԵՐԱ

Քամէլիայի վաճառատունը պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ Եւրոպայէն ընդունած է ամառուան Եղանակի համար նորանոր ապրանքներ, եւ թէ, անցելոյն նման, նիւթերու դանազանութիւնը եւ ճաշակի ընտրութիւնը նշանաւոր կը հանդիսացնեն իւր վաճառատան ընդարձակ սրահներն։ Ուստի տիկնայք կը հրաւիրուին այցելութեամբ մը պատուել Քամէլիայի վաճառատունը, եղանակի նորութիւնները տեսնելու և բոլոր ուզածնին դտնելու,

Ի ՔԱՄԷԼԻԱ 2—8

ՏՕՔԹ ՕՈ ՍԱՖԹԷ

ԻՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ
(Հմամաօպէալ)

Սոյն դասագիրքը, որ թերթ առ թերթ հրատարակուեցաւ, և որուն վրայ գրուած է «Արեւելք»ի Յունուար 24ի թուոյն մէջ, ի մի հատոր կազմուած, կը ծախսուի չորս դահեկանի, ամեն հայ գրավաճառաց քով։

Կեդրոնատեղին է Միացեալ Ընկերուս թեանց դրատեղեակը։

Շատ գնողներուն զոհացուցիչ զեղչ ըլլայ։

Հրատարակութիւն
Խէլանու Ռուսուճատիրաց Ընկերութեան

—o—

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ
Նախապատրաստական կրթութեան համար

Ազգային վարժարանաց համար նոր մեթոտով պատրաստուած ընտիր դասագիրք մ'է։

Կեդրոնատեղին է Մարգարեան դրատունը, Մէրճան փողոց, թիւ 57. Կը գտնուի նաև միւս գրավաճառաց քով։ Գին 5 ղրուշ։

Բաւական թուով գնողաց 0/0 20 զեղչ կը լինի։

ԳՈՒՄԱՆՏԱՐԻԱ
ԿԻՊՐՈՍԻ ԳԻՆԻ
10 ՏԱՐՈՒԱՆ

Ո՛վ որ կուզէ գնել սոյն ազնիւ և յոյժ օգտակար գինիէն, կը հրաւիրուի Պայէզ-դափու Մաքաստան կարգը առ Պ. Զարեհ, Թիւ 46։ Գինիները չափաւոր են։

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ
(Տօքթ. Մ. Բ. Իսրիւ-Ֆէնդիէ Էֆէնտիէ)

ՀԱՏՈՐ ԺԳ.
Յունուար, Փետրուար և Մարտ

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԵԱՆՔ
ԳԱԼԱԹԱՑԻ ՍԶԳԱՑՆՈՑ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
Գրեց
Գրէթոր Զէլէբիէրեան
Կը ծախսուի Ց. Զինճիրճեան դրատուն Մահմուտ փաշա թիւ 239։

Դին 10 դահեկան
Կը գտնուի նաև Բերա Վէյոլի դրատունը։

ԳԱՐԵՆ ՄԻ ԱՍՈՒՊ
ՆՈՐԱՎԷՊ
Գրեց. Օր. Մ. Ի.

Զմիւռնիա, Տպագրութիւն Մ. Մամուրեան. կը գտնուի Պոլսոյ հայ դրավաճառաց քով։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՎԷՑ
ԹԷ ՈՐ ԱՄՈՒՍԱՃՆԵԼՈՒ ԱՂՋԻԿ ՄՅՈՒՆԵՆԱՑԻ
Թարգմ. Ֆրանսերէն

Սոյն գրքին գինը 3 ղրուշէն 3 1/2ի լիցած է և կեդրոնատեղին է Մարգարեան դրատուն Պոլիս, Մէրճան։

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՑՑԵՏՈՄՍԵՐՈՒ
Կը պատրաստուին ազնիւ քարդերու վրայ զանազան գրերով, ի դին 100 հատը 10 դահեկան։

Փափաքողք դիմելու են Պրամեան տը-պարան, Զագմագճրար Ցակոբեան խան։

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ՏԱՃԿ. ԼԵԶՈՒԻ
Գ. Տպագրութիւն

Օսմ. լեզուի ուսումն ամէն կարգի ուսանողաց խիստ դիւրաւ աւանդելի ընելու ճգամբ Գալըպճեան Պօղոս էֆֆի յորինած սոյն դասագրքին երրորդ տպագրութիւնն այս անգամ ի լոյս ընծայուած է «Հեգարան և ընթերցարան Օսմ. լեզուի» անուամբ, ըստ առաջնոյն Միւհէնտիսեան ընտիր տառերով, որ կը գտնուի ի Դաֆֆեան և այլ Հայ դրատունս. գին 3 ղրշ։

Ճիշտալ էֆֆէնտիի զուտ Թուրքերէն լեզուաւ գրուած «Դավախտի Արբպիյէ» անուն դասագիրքն եւս կը ծախսուի ի Դաֆֆեան և այլ Հայ դրատունս.

Արտօնատէր, Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԵՀ
Գալաթիա, Քիւրէքճիլէր փողոց, Թիւ 41

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՅԱԿԸ
1884 ԱՊՐԻԼ ԱՄՍՈՎ
ՎՈՍԲՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԹԻՒԸ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑՔ	33	28	21	18	23	25	22	4	17	33	32	2	23	28	21	18	22	17	23 բ	2	15	33	25	4	32	2	28	23	25	4
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Ա. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	12 45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 15	—	—	—	—	—
Բ. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	12 55	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 23	—	—	—	—	—
Կէնի մահալլէ	—	—	—	11 45	—	—	—	—	1 05	—	—	—	—	—	2 15	—	—	—	—	—	—	4 15	—	6 15	8 33	—	—	—	—	—
Մէջ պուրնու	—	—	—	11 49	—	—	—	—	1 07	—	—	—	—	—	2 19	—	—	—	—	—	—	4 19	—	6 19	8 37	—	10	—	—	—
Պէյիւք ալրկ	—	—	—	11 55	—	—	—	—	1 11	—	1 30	—	—	—	2 25	—	—	—	—	—	—	4 25	—	6 25	8 41	8 45	10 04	—	—	—
Գիւլճ պուրնու	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Թարապիա	—	—	—	12 04	—	—	—	—	1 19	—	1 41	—	—	—	2 34	—	—	—	—	—	—	4 34	—	6 34	8 52	8 56	10 15	—	—	—
Պէյքոզ	—	—	—	—	11 45	—	—	—	—	—	1 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 15	6 45	9 1	9 5	—	—	—	—
Բաղչ. պահչ	—	—	—	—	11 52	—	—	—	—	—	1 58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 22	6 50	—	9 12	—	—	—	—
Եէնի քէօյ	—	—	—	12 15	—	12 20	—	—	1 35	—	—	—	—	1 35	2 45	—	—	—	—	—	—	4 45	—	7	9 13	—	10 26	—	—	—
Բ. բշ. մահա	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 30	—	—	ա	—	—	—	—
Սթէնիա	—	—	—	—	—	12 27	—	—	—	—	—	—	—	1 42	2 52	—	—	—	—	—	—	4 52	—	—	ա	—	—	—	—	—
Էմիրկէն	—	—	—	—	—	12 32	—	—	—	—	—	—	—	1 47	2 57	—	—	—	—	—	—	4 59	—	7 09	9 22	—	10 35	—	—	—
Պօյաճը քէօյ	—	—	—	—	—	12 35	—	—	—	—	—	—	—	1 50	3	—	—	—	—	—	—	5 02	—	—	9 2-	—	—	—	—	—
Ֆանլրա	—	—	—	—	12 08	—	—	—	—	—	2 12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 38	7 23	—	9 26	—	—	—	—
Բ. Հիսար	—	—	—	—	—	12 43	—	—	—	—	—	—	—	1 58	3 08	—	—	—	—	—	—	5 10	—	7 27	9 33	—	10 45	—	10 50	—
Ա. Հիսար	—	—	—	—	12 14	—	—	—	—	—	2 18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 44	7 36	—	9 32	—	—	—	—
Ֆանտիլլի	—	—	—	—	12 20	—	12 20	—	—	—	2 25	1 20	—	—	—	—	2 30	—	—	3 30	—	—	4 50	7 42	—	9 39	—	10 30	—	—
Վանի քէօյ	—	11 15	—	—	—	—	12 26	—	—	—	ա	1 26	—	—	—	—	2 36	—	—	3 36	—	—	4 55	—	—	9 45	—	—	—	—
Պէպէք	11	—	11 45	—	—	12 51	—	—	—	12 55	—	—	—	2 06	3 16	2 10	—	—	3 15	—	—	5 18	—	—	9 41	—	—	—	—	11 10
Արնաւուտ քէօյ	11 07	—	11 52	—	—	—	—	12 25	—	1 02	—	—	1 35	—	—	2 17	—	2 50	3 22	—	4	5 25	—	7 52	9 48	—	10 58	—	—	—
Զէնկիլ քէօյ	—	11 22	—	—	—	—	12 33	—	—	—	ա	1 33	—	—	—	—	2 43	—	—	3 43	—	—	5 03	8	—	9 52	—	—	—	—
Բուրու չէշմէ	11 14	—	11 59	—	—	—	—	12 33	—	1 09	—	—	1 43	—	—	2 24	—	2 58	3 29	—	4 08	5 32	—	—	9 55	—	—	—	—	—
Պէյեր պէյլի	—	11 29	—	—	—	—	12 39	—	—	—	ա	1 39	—	—	—	—	2 49	—	—	3 49	—	—	5 10	8 06	—	9 58	—	—	—	—
Օրթա քէօյ	11 22	—	12 07	—	—	—	—	12 42	—	1 17	—	—	1 52	—	—	2 52	—	3 07	3 37	—	4 16	5 40	—	8 15	10 3	—	11 10	—	—	—
Ֆուսկիւլճուք	—	11 55	—	—	—	—	12 46	—	—	—	ա	1 46	—	—	—	—	2 56	—	—	4 06	—	—	5 17	8 24	—	10 5	—	—	—	—
Պէշիկթաշ	11 30	—	12 15	—	—	—	—	12 58	—	1 25	—	1 56	2 07	—	—	2 40	—	3 16	3 45	4 16	4 24	5 56	—	8 34	10 11	—	11 18	—	—	—
Իսկելատար	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ա			—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 25	8 44	—	10 13	—	—	—	—
Գարաբիտ	—	11 47	—	—	—	—	—	—	—	1 34	—	—	—	—	—	—	—	—	3 54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ԿԱՄՈՒՐՋ	11 45	11 55	12 30	12 50	1 05	12 20	1 02	1 03	2 08	1 42	3	2 11	2 18.	2 35	3 45	2 55	3 12	3 31	4 02	4 31	4 39	6 03	5 40	0 59	10 26	10 28	11 33	11 —	11 20	11 40

Այսպէս նշանով ժամերը կը նշանակեն հաղորդակցութիւն երկու շոգենաւուց։ ա. Ուրբաթ օրերը միայն։ բ. Բացի ուրբաթ օրերէ։
ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ. Ի բաց առեալ շոգենաւուց մեկնելու ժամերէն, մնացորդ ժամերը փոփոխութեան ենթակայ են գէշ օդի կամ այլ պատճառաւ։

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ՄԵԿՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԹԻՒԸ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑՔ	33	28	21	2	23	18	4	22	33	17	25	23	2	18	32	22	28	23	25	18	4	17	33	22	32	23	25	21	28	4
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	11 05	11 40	11 45	12
ԿԱՄՈՒՐՋ էն	12	12 15	12 45	12 45	1 05	1 40	1 45	2 15	2 30	2 20	2 30	2 45	3 15	3 30	5	6 45	8 15	9 30	9 50	10 15	10 30	10 30	10 40	11 05	11 10	11 10	—	11 50	—	
Բաղպահչէ	—	—	—	—	—	—	1 55	—	—	—	—			—	5 10	—	—	9 40	—	—	—	—	—	11 15	—	—	—	—	—	
Իսկիւտար		12 20	—	—	—	—	1 59	—	—	—	2 45			—	—	6 59	—		—	—	—	—	—	—	—	—	11 45	—	12 —	12 15
Պէշիկթաշ	—	—	1	—	—	—	2 09	—	2 45	—	—			—	5 14	7 09	8 29	9 49	10 05	—	10 45	—	10 55	11 24	—	—	—	12 02	—	
Բաւկիւճնուք		12 36	—	—	—	—	2 19	—	—	—	2 51			—		7 19	—	9 59	—	—	—	—	11 05	—	—	—	—	—	12 08	12 23
Օրթաքէօյ	—	—	1 08	—	—	—	2 25	—	2 53	—	—	—	—	—	5 22	7 23	8 37	—	10 13	—	10 53	—	—	11 32	—	—	—	12 09	—	
Պ. գլի պ. պէրի		12 43	—	—	—	—	2 28	—	—	—	2 58	—		—	—	7 28	—	10 08	—	—	—	—	11 12	—	—	—	—	—	12 16	12 31
Բուրու չէշմէ	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—		—	5 31	—	—	—	10 22	—	11 01	—	—	11 40	—	—	—	12 15	—	
Զէնկիլ քէօյ		12 49	—	—	—	—	2 33	—	—	—	3 04	—		—	—	7 33	—	10 12	—	—	—	—	11 18	—	—	—	—	—	12 25	12 38
Արնաւուտ քէօյ	—		1 19	—	1 30	—	2 42	—	3 04	2 45	—	—	—	3 33	5 38	7 41	8 45	—	10 29	—	11 09	—	—	11 47	—	—	—	—	12 30	
Պէպէք	12 30	—	—	—	—	2 10	—	—	3 11	—	—	3 15	—	—	5 45	—	8 52	—	10 37	—	11 16	—	—	11 54	—	—	—	12 22	—	
Վանի քէօյ		12 56	—	—	—	—	—	—	—	—	3 11		—	—	—	—	—	10 19	—	—	—	—	11 25	—	—	—	—	—	—	
Ֆանտիլլի	—	—		1 15	—	—	2 50	2 45	—	—	3 17		3 45	—	—	7 49	—	10 26	—	10 45	—	—	11 31	—	—	—	—	—	—	
Ա. Հիսար		1 06	—	—	—	—	2 58	—	—	—	3 23		—	—	—	—	—	—	—	10 51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Բ. Հիսար	—		1 34	—	—	—	3 07	—	3 19	—	—	—	—	—	5 52	8	9	—	10 45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ֆանլրա		1 11	—	—	—	—	3 16	—	—	—	3 30	—	—	—	—	8 09	—	—	—	10 53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Պօյաճը քէօյ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	11 02	—	—	—	—	—	—	—	
Էմիրկէն	—		—	—	—	—	3 25	—	3 24	—	—	—	—	—	6 03	8 18	9 09	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Սթէնիա	—	—	1 39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 08	—	—	—	—	—	—	11 10	—	—	—	—	—	—	—	
Բ. դշ. մահա	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11 13	—	—	—	11 40	—	—	—	
Եէնի քէօյ		1 27	1 48	—	—	—	3 54	—	3 33	—	—	—	—	—	6 15	8 27	9 18	—	—	—	—	11 18	—	—	—	11 46	—	—	—	
Բաղչպահչէ	—	—	—	—	—	—	3 44	—	—	—	3 47	—	—	—	—	—	—	—	—	11 10	—	—	—	—	—	—	12 15	—	—	
Պէյքոզ	—	1 21	—	—	—	—	3 51	—	—	—	3 56	—	—	—	6 27	—	—	—	—	11 17	—	11 25	—	—	11 48	11 55	—	—	—	
Թարապիա	—		1 58	—	—	—	4	—	3 43	—	—	—	—	—	6 36	7 57	9 28	—	—	11 26	—	—	—	—	—	—	12 25	—	—	
Իրիճ պուրնու	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 26	—	—	
Պէյիւք տէրէ	—		2 03	—	—	—	4 11	—	3 48	—		—	—	—	6 46	8 42	9 45	—	—	—	—	11 35	—	—	11 58	—	12 31	—	—	
Մէջ պուրնու	—	—	2 07	—	—	—	4 15	—	3 52	—		—	—	—	6 50	—	9 49	—	—	11 38	—	—	—	—	—	12 02	—	—		
Եէնի մահալլէ	—		2 11	—	—	—	4 19	—	3 56	—		—	—	—	6 54	—	—	—	—	—	—	11 45	—	—	12 08	—	12 37	—		
Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	7 04	—	—	—	—	11 50	—	11 49	—	—	12 12	12 11	—	—		
Բ. Ա. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	7 12	—	—	—	—	12 —	—	11 55	—	—	12 16	12 18	—	—		

ԻՍԿԻԻՏԱՐԻ ԳԻԾ

ԻՍԿԻԻՏԱՐ—ԿԱՄՈՒՐՋ

	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Իսկիւտ.	11	15	12	—	12	30	1	—	1	30	2		2	30	3	10	3	45	4	30	5	5	5	45	6	20	7		8	10	9		9	45	10	20
Պէշիկթ.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	15	—	—	6	30	—	—	8	20	—	—	—	—	10	30
Կամուրջ	11	30	12	15	12	45	1	15	1	45	2	15	2	45	3	25	4	—	4	45	5	26	6		6	40	7	15	8	30	9	15	10	—	10	40

	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Իսկիւտ.	10	30	10	40	11	05	11	25	11	45	12	05	Իսկիւտ.	2	45	4	—	10		11	15
Գարպաթ.													Գարպաթ.	3	—	—	—	—	—	11	30
Սիրքէճի													Սիրքէճի	3	05	4	20	10	20	—	—

ԿԱՄՈՒՐՋ—ԻՍԿԻԻՏԱՐ

	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Կամուրջ	11	45	12	—	12	45	1	15	1	50	2	20	2	55	3	30	4	—	4	45	5	30	6	—	7	—	8	15	9		9	30	10	—	10	25
Պէշիկթ.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	10	—	—	—	—	6	10	—	—	—	—	9	10	—	—	10	10	—	—
Իսկիւտ.	12	—	12	15	1	—	1	30	2	5	2	35	3	10	3	45	4	20	5	—	5	45	6	20	7	15	8	30	9	20	9	45	10	20	10	45

	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Կամուրջ	10	40	11	05	11	10	11	10	—	11	50	—	Սիրքէճի	3	15	4	45	10	45	—	—
Գարպաթ.													Գարպաթ.	—	—	5	—		—	11	30
Իսկիւտ.	11	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Իսկիւտ.	4	35	5	15	11	05	11	45

ԻՍԿԻԻՏԱՐԻ ԳԻԾ — ԿԱՌԱԲԱՐՋ ՇՈԳԵՆԱՒ

ԻՍԿԻԻՏ. ՍԻՐՔԷՃ. ԻՍԿ.

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻԻ ԳԻԾ

ԿԱՄՈՒՐՋ—ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

	[2] ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Կամուրջէն	1	45	3	15	10	45		
Սալանաք					10	57		
Հարէմ իսկ	2	—	3	35	11	—		

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ—ԿԱՄՈՒՐՋ

	[1] ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Հարէմ իսկ	2	—	3	30	11	—		
Սալանաք	2	07	3	37	11	07		
Կամուրջ	2	20	3	50	11	20		

[1] Բաց ի Հբէից տօն օրերէ. [2] Կիրակի օրն չկայ. [3] Գարպաթաչով. [4] Գուզզուճնուք.